JOCHS FLORALS

DE

LA LLENGUA CATALANA

ANY XVI DE LLUR RESTAURACIÓ

JOCHS
FLORALS

DE

LA LLENGUA CATALANA

EN L' ANY XVI DE LLUR RESTAURACIÓ

MDCCCLXXIV

BARCELONA

ESTAMPA DE LA RENAXENSA,
Carrer de Montjuich del Bisbe, 3.
MDCCCLXXIV

Es propietat del Consistori.

JOCHS FLORALS

DE LA

LLENGUA CATALANA

CONSISTORI DE MDCCCLXXIV

MANTENEDORS

Excm. Sr. D. Albert de Quintana, *President*.

D. Marian Aguiló y Fuster.
D. Antoni Camps y Fabrés.
D. Joseph Coll y Vehí.
D. Francesch Masferrer y Arquimbau.
D. Pere Nanot-Renart.
D. Joan Sardá y Lloret, *Secretari*.

REYNA DE LA FESTA.

DONA ANTONIA UBACH Y GUTIERREZ

EX-MANTENEDORS

CONSISTORI DE MDCCCLIX.

D. Manel Milá y Fontanals, *President.*

Excm. Sr. D. Víctor Balaguer. D. Miquel Victoriá Amer.
D. Joaquim Rubió y Ors. D. J. Lluis Pons y Gallarza.
† D. Joan Cortada. D. Antoni de Bofarull, *Scri.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Maria Mendoza de Vives.

CONSISTORI DE MDCCCLX.

† Excm. Sr. D. Francisco Permanyer y Tuyet, *President.*

† D. Joaquim Roca y Cornet. † D. M. Flotats y Comabella.
† D. J. A. Llobet y Vall-llosera. D. Joan Manyé y Flaquer.
† D. Vicens Joaquim Bastús. D. Adolf Blanch, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Elisea Lluch de Rubió.

CONSISTORI DE MDCCCLXI.

† D. Lluis Gonzaga de Pons y de Fuster, *President.*

D. Joaquim Rubió y Ors. † D. Pau Estorch y Siqués.
D. Antoni Bergnes. D. Joseph Leopold Feu.
D. Lluis Cutchet. D. Manel de Lasarte, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Carme de Bofarull.

CONSISTORI DE MDCCCLXII.

D. Joan Illas y Vidal, *President.*

D. Marian Aguiló y Fuster. D. Manel Angelon.
D. Joseph Coll y Vehí. D. Joseph Llausás.
† D. Miquel Anton Martí. D. Victor Balaguer, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Maria Josepha Massanés de Gonzalez.

CONSISTORI DE MDCCCLXIII.

† D. Brauli Foz, *President.*

D. Terenci Thos y Codina.
D. Manel Milá y Fontanals.
EXCM. SR. D. VÍCTOR BALAGUER.
D. Manel Anglasell.
† D. Joseph Subirana.
D. Eusebi Pascual, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Senyora esposa del Excel-lentíssim Senyor Governador Civil,

EN REPRESENTACIÓ

de S. A. la Sereníssima Senyora Duquesa de Montpensier.

CONSISTORI DE MDCCCLXIV.

† D. Joan Cortada, *President.*

D. Celestí Barallat.
D. Miquel Victoriá Amer.
D. Antoni Camps y Fabrés.
† D. Gregori Amado Larrosa.
† D. Narcis Gay.
D. Damás Calvet, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Victoria Penya de Amer.

CONSISTORI DE MDCCCLXV.

D. Antoni de Bofarull, *President.*

D. ADOLF BLANCH.
D. GERONI ROSSELLÓ.
D. Lluis Roca y Florejachs.
D. Francisco Muns.
D. Damás Calvet.
D. Víctor Gebhardt, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Elena Caballer de Roca.

CONSISTORI DE MDCCCLXVI.

D. Pau Valls, *President.*

D. Francisco Morera.
D. Teodoro Llorente.
D. Víctor Gebhardt.
D. Silvino Thos y Codina.
D. Eduart Vidal y Valenciano.
† D. Robert Robert, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Manela Luna Mendez de Vigo.

CONSISTORI DE MDCCCLXVII.

D. MARIAN AGUILÓ Y FUSTER, *President.*

D. Gayetá Vidal y Valenciano. † D. Robert Robert.
D. F. Romaní y Puigdengolas. D. Marian Fonts.
D. Joaquim Sitjar y Bulcegura. D. F. Maspons y Labrós, *Scri.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Dolors Llopart de Muns.

CONSISTORI DE MDCCCLXVIII.

EXCM. SR. D. VÍCTOR BALAGUER, *President.*

D. Jascinto Labaila. D. Frederich Soler.
D. Felip Bertran. D. Francisco Maspons y Labrós.
D. Felip Jascinto Sala. D. F. Miquel y Badía, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Carme Mercader.

CONSISTORI DE MDCCCLXIX.

D. ADOLF BLANCH Y CORTADA, *President.*

D. Eusebi Anglora. D. Joseph Roca y Roca.
D. Joseph Maria Arnau. D. Francisco Miquel y Badía.
Mos. Jascinto Verdaguer, *Pbre.* D. Pere de Rosselló, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Mercé Estrada.

CONSISTORI DE MDCCCLXX.

D. JOSEPH LLUIS PONS Y GALLARZA, *President.*

Mos. Salvador Mestres, *Pbre.* D. Joaquim Riera y Bertran.
D. Ignaci Ramon Miró. D. Pere de Rosselló.
D. Joseph Puiggarí. D. Joseph de Palau, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Francisca Nanot-Renart.

CONSISTORI DE MDCCCLXXI.

D. Estanislau Reynals y Rabassa, *President.*

D. Miquel Victoriá Amer.
D. Joseph d' Argullol y Serra.
D. Rafel Ferrer y Bigué.
† D. Xavier Llorens y Barba.
D. Joseph de Palau y Huguet.
D. Joan Montserrat, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Antonia Sacanella de Blanch.

CONSISTORI DE MDCCCLXXII.

D. Joseph de Letamendi, *President.*

D. Manel Angelon.
D. Félix María Falguera.
D. Joan Montserrat y Archs.
D. Vicent Wenceslau Querol.
D. F. Sellarés de Ibora, *Pbre.*
D. Joseph Coroleu, *Secretari.*

REYNA DE LA FESTA,

Dona Maria Hubert.

CONSISTORI DE MDCCCLXXIII.

D. Geroni Rosselló, *President.*

D. Marian Aguiló y Fuster.
D. Lluis Roca y Florejachs.
Excm. Sr. D. Albert de Quintana.
D. Antoni Camps y Fabrés.
D. Joseph Coroleu.
Mos. Jaume Collell, *Pbre., Scri.*

REYNA DE LA FESTA,

Excma. Sra. D.ª Oriola de Quintana y Serra.

MESTRES EN GAY SABER [1]

Excm. Sr. D. Víctor Balaguer, *proclamat en* 20 *de Juny de* 1861.

D. Geroni Rosselló, *proclamat en* 4 *de Maig de* 1862.

D. Joaquim Rubió y Ors, *proclamat en* 3 *de Maig de* 1863.

D. Marian Aguiló y Fuster, *proclamat en* 6 *de Maig de* 1866.

D. Joseph Lluis Pons y Gallarza, *proclamat en* 5 *de Maig de* 1867.

D. Adolf Blanch y Cortada, *proclamat en* 3 *de Maig de* 1868.

D. Francesch Pelay Briz, *proclamat en* 2 *de Maig de* 1869.

Mos. Jaume Collell y Bancells, Pre., *proclamat en* 7 *de Maig de* 1871.

D. Tomás Forteza, *proclamat en* 5 *de Maig de* 1873.

D. Francesch Ubach y Vinyeta, *proclamat en* 3 *de Maig de* 1874.

---

(1) «1.er Serán *Mestres en Gay Saber* los que hajan arribat á guanyar tres premis ordinaris.

La proclamació y entrega del corresponent diploma se fará per lo Senyor President del Consistori en l' acte de la festa en que alcansen lo tercer premi.

Estatuts per al bon regiment del Consistori dels Jochs Florals de la Llengua Catalana. 1873.

AUTORS

QUE HAN OBTINGUT PREMIS ORDINARIS

D.ª Isabel Villamartin	2
D. Marian Aguiló y Fuster	3
D. Tomás Aguiló	1
D. Miquel Victoriá Amer	1
Excm. Sr. D. Víctor Balaguer	1
D. Adolf Blanch y Cortada	3
D. Francesch Pelay Briz	4
D. Damás Calvet	2
D. Antoni Camps y Fabrés	1
Mossen Jaume Collell, *Pbre.*	3
D. Marian Fonts	1
D. Tomás Forteza	3
D. Ramon Picó y Campamar	1
D. Joseph Lluis Pons y Gallarza	3
Excm. Sr. D. Albert de Quintana	1
D. Lluis Roca y Florejachs	1
D. Geroni Rosselló	2
D. Joaquim Rubió y Ors	3
D. Frederich Soler	1
D. Silvino Thos y Codina	1
D. Terenci Thos y Codina	1
D. Francesch Ubach y Vinyeta	3
Mossen Jascinto Verdaguer, *Pbre.*	2

AUTORS

QUE HAN OBTINGUT PREMIS EXTRAORDINARIS

D.ª María Josepha Massanés de Gonzalez. 1
D.ª Victoria Penya d' Amer. 1
Excm. Sr. D. Víctor Balaguer. 2
D. Adolf Blanch y Cortada. 1
D. Antoni de Bofarull. 3
D. Antoni Camps y Fabrés. 1
Lo Cançoner de Miramar. 1
Mossen Jaume Collell y Bancells, *Pbre*. 1
† D. Salvador Estrada. 1
† D. Guillem Forteza. 1
D. Tomás Forteza. 2
D. Joseph Martí y Folguera. 3
D. Anicet de Pagés de Puig. 1
D. Antoni Molins y Sirera. 1
D. Joseph de Palau y Huguet. 1
D. Pere d' Alcántara Penya.. 1
D. Ramon Picó y Campamar. 1
D. Joseph Lluis Pons y Gallarza. 1
Excm. Sr. D. Albert de Quintana. 1
D. Isidro Reventós.. 3
D. Lluis Roca y Florejachs. 2
D. Geroni Rosselló. 1
D. Joaquim Rubió y Ors. 2
D. Francesch Ubach y Vinyeta. 2
Mossen Jascinto Verdaguer, *Pbre*. 2

AUTORS

QUE HAN OBTINGUT PREMIS EXTRAORDINARIS (PROSA)

D. Antoni Aulestia y Pijoan. 1
D. Víctor Gebhardt. 1
D. Manel Milá y Fontanals. 1
D. Joaquim Rubió y Ors. 2
D. Terenci Thos y Codina. 1
D. Gayetá Vidal y Valenciano. 1

AUTORS

QUE HAN OBTINGUT ACCÉSSIT

D.ª Victoria Penya d' Amer. 2
Mme. Rosa Anaïs de Roumanille. 1
D. Tomás Aguiló. 1
D. Miquel Victoriá Amer. 1
D. Víctor Balaguer. 3
D. Adolf Blanch y Cortada. 2
D. Antoni de Bofarull. 7
D. Francesch Pelay Briz. 2
D. Damás Calvet. 5
D. Antoni Camps y Fabrés. 8
Lo Cançoner de Vilatort. 1
Mossen Jaume Collell y Bancells, *Pbre.* 1
D. Joseph Coroleu é Inglada. 1
† D. Salvador Estrada. 1

Un Fadrí de Montanya. 1
D. Bartomeu Ferrá y Perelló. 2
D. Marian Fonts. 3
† D. Guillem Forteza. 1
D. Tomás Forteza. 2
Jordi. 3
D. Manel de Lasarte. 1
D. Teodoro Llorente. 1
D. Joseph Martí y Folguera. 3
D. Francesch Matheu y Fornells. 2
D. Gabriel Maura. 1
D. Antoni Molins y Sirera. 1
Armengol de Montsech. 1
D. Joan Montserrat y Archs. 1
D. Pere Nanot-Renart. 1
D. Joan Nebot y Casas. 1
D. Matheu Obrador y Bennasar. 1
D. Anicet de Pagés de Puig. 4
D. Pere d' Alcántara Penya y Nicolau. 4
D. Ramon Picó y Campamar. 6
D. Felip Pirozzini y Martí. 1
D. Félix Pizcueta. 2
D. Joseph Lluis Pons y Gallarza. 2
Excm. Sr. D. Albert de Quintana. 2
D. Isidro Reventós y Amiguet. 1
D. Joaquim Riera y Bertran. 1
D. Lluis Roca y Florejachs. 4
D. Joseph Roca y Roca. 2
D. Joaquim Rubió y Ors. 1
D. Frederich Soler. 1
E. T. de M. 2
D. Joseph Taronjí y Cortés. 2
D. Terenci Thos y Codina. 3
D. Francesch Ubach y Vinyeta. 8
D. Pere Antoni Ventalló. 2
Mossen Jascinto Verdaguer, *Pbre*. 4
D. Miquel Zavaleta. 1
Anónims. 7

AUTORS

QUE HAN OBTINGUT ACCÉSSIT

(PROSA)

D. Joseph d' Argullol y Serra. 1
D. Antoni de Bofarull. 1
D. Francesch Pelay Briz. 1
D. Joseph Martí y Folguera. 1
D. Francisco Muns. 1
Genís Domingo Reventós. 1
D. Joaquim Riera y Bertran. 2
D. Terenci Thos y Codina. 1
D. Gayetá Vidal y Valenciano. 1

AUTORS

QUE HAN OBTINGUT SEGONS PREMIS ORDINARIS

D. Miquel Costa. 1
C. de M. 1
D. Francesch Matheu y Fornells. 1

AUTORS

QUE HAN OBTINGUT TERCERS PREMIS ORDINARIS

D. Matheu Obrador y Bennasar. 1
D. Anicet de Pagés de Puig. 1
D. Felip Pirozzini y Martí. 1

ADJUNTS HONORARIS

Excm. Ajuntament de Barcelona.
Excma. Diputació Provincial de Barcelona.
Excma. Diputació Provincial de Gerona.
Excma. Diputació Provincial de Tarragona.
Excma. Diputació Provincial de Lleyda.
Excma. Diputació Provincial de las Balears.
M. Iltre. Sr. Rector d' esta Universitat Literaria.
M. Iltre. Sr. President de la Academia de Bonas Lletras.
La Jove Catalunya.
Los Mestres en Gay Saber.

ADJUNTS PROTECTORS

Rnt. Dr. D. Hermenegildo Coll de Valldemia, *Pbre.*
D. Francesch Domingo.
D. Ignasi Fontrodona.
D. Joaquim García Vergés.
D. Eusebi Güell.
D. Francisco Lopez Fabra.
D. Francisco Mandri y Deza.
D. Ramon Marqués.
D. Joseph Monteys.
D. Joseph Anton Muntadas.
D. Joan Navarro Reverter.
Excm. Sr. D. Fernando Puig.
D. Agustí Robert.
D. Baldomero Roig.
Excm. Sr. D. Joseph Emili de Santos.
D. Joseph María Serra.
D. Pompeyo Serra.

ADJUNTS NUMERARIS

D. Francisco de P. Aguilar.
D. Pere Aldavert y Martorell.
D. Joseph Alesan y Nogués.
D. Evarist Alomar.
D. Lluis d' Alós y Martí.
D. Gervasi Amat.
D. Manel Amell.
D. Miquel V. Amer y Omar.
D. Ramon Andreu y Serra.
D. Manel Angelon.
D. Manel Anglasell.
D. Joseph d' Argullol y Serra.
D. Joseph María Arteaga.
D. Rossendo Arús y Arderiu.
D. Andreu Balaguer.
D. Joseph Balari y Jovany.
D. Celestí Barallat y Falguera.
D. Valentí Basart.
D. Felip Bertran.
D. Joseph Blanch y Piera.
D. Frederich Bordas.
D. Ibo Bosch y Puig.
D. Joaquim Cadafalch.
D. Jaume Manel Calafell.
D. Alvar María de Camin.
D. Antoni Camps y Fabrés.
D. Joseph Camps y Rafecas.
D. Timoteu Capella y Gassó.
Mos. Joaquim Casanovas, *Pbre.*
D. Joan Castellet y Samsó.
D. Joseph Castellet.
D. Ramon M.ª Catá de la Torre.
D. Lluis Coll.
D. Joseph Coll y Vehí.
D. Gonçalo Cortada.
D. Joseph Danés y Bassols.
D. Manel Duran y Bas.
Mos. Antoni Estalella, *Pbre.*
D. Joseph Estrader.
D. Felix M.ª Falguera.
D. Antoni Fargas y Soler.
D. Francisco Fassant.
D. Joan Baptista Fauró.
D. Joseph Ferrer y Vidal.
D. Francesch Ferrés.
D. Joseph Flaquer.
D. Emili Fochs y Odena.
D. Joan Font.
D. Joaquim Fontanals.
D. Francisco de P. Forns.
D. Ramon Manel Gay.
D. Victor Gebhardt.
D. Eduart Gibert y Batlle.
D. Eduart Gibert y Riera.
D. Ventura Grau.
D. Ignasi Girona.
D. Manel Joan Grenzner.
D. Joaquim Guasch.
D. Angel Guimerá.
D. Joan Illas y Vidal.
D. Joseph Antoni Jaumar.
D. Frederich Jordá.
D. Domingo Lacoma.
D. Joseph de Letamendi.
D. Francisco Llagostera.
D. Manel de Llanza.
D. Rafel de Llanza.
D. Joseph Llausás.

D. Teodoro Llavallol.
D. Modest Lleó.
D. Joan Lligé.
D. Rupert Mandado.
D. Joseph M.ª Mundó y Anglés.
D. Xavier Manyé y Flaquer.
D. Joan Manyé y Flaquer.
D. Francesch Martí y Garriga.
D. Francisco Martí y Puig.
D. Miquel Martí y Sagristá.
D. Bernardí Martorell.
D. Francesch Masferrer.
D. Francisco Maspons y Labrós.
D. Marian Maspons y Labrós.
D. Frederich Masriera.
D. Joseph Masriera.
D. Miquel Matarrodona.
D. Francesch Matheu y Fornells
Dr. D. Salvador Mestres, *Pbre.*
D. Manel Milá y Fontanals.
D. Pau Milá y Fontanals.
D. Claudi Mimó y Caba.
D. Francisco Miquel y Badía.
D. Ramon de Miquelerena.
D. Joseph Miravent.
D. Ignasi Ramon Miró.
D. Antoni Molins y Sirera.
D. Pau Monner.
D. Joan Montserrat y Archs.
Iltre. Sr. D. J. Morgades, *Pbre.*
D. Joseph Murull.
D. Pere Nanot-Renart.
D. Joaquim de Negre y Cases.
D. Ramon Nury.
D. Joan Baptista Orriols.
D. Joseph Orriols Solá.
D. Pere Palau Gonzalez.
D. Francesch Manel Pau.
D. Manel María Pecero.
D. Joseph Pella y Bofill.
D. Joseph Pella y Forgas.
D. Joan J. Permanyer y Ayats.
D. Joan Perpinyá y Pujol.
D. Magí Pers y Ramona.
D. Carles Pirozzini y Martí.
D. Felip Pirozzini y Martí.
D. Enrich Planas y Espalter.
Excm. Sr. D. Franc.º Puig, *Pbre.*
D. Lluis Puig y Savall.
D. Jaume de Puiguriguer.
Excm. Sr. D. Albert de Quintana
D. Isidro Reventós.
D. Estanislau Reynals.
D. Bartomeu Ribó.
D. Pau Ribó.
D. F. de P. Rius y Taulet.
D. Leopold Rius de Llosellas.
D. Joseph P. Roca y Fiter.
D. Lluis Roca y Florejachs.
D. Joseph Roca y Roca.
D. Elías Rogent.
D. Paulí Roig y Tapis.
D. Francisco Romaní.
D. Francisco de P. Ronquillo.
D. Pere de Rosselló.
D. Felip Jascinto Sala.
D. Joaquim Sala y Martí.
D. Marian Sans.
D. Pere Santaló y Castellví.
D. Alfredo Santamaría.
D. Joan Sardá y Lloret.
D. Jaume Serra.
D. Maurici Serrahima.
D. Pere Serramitjana.
D. Domingo Sert.
D. Ramon de Siscar.
D. Joan Sitjar y Bulcegura.
D. Joaquim Sitjar y Bulcegura.
D. Frederich Soler.
D. Joseph Enrich Solo.

D. Esteve Stassen.
D. Ramon Sunyol.
D. Joseph Thomás y Bigas.
D. Esteve Torrabadella.
D. Antoni Torrents y Torres.
D. Antoni Torres.
D. Cesar August Torres.
D. Manel Torres y Torrents.
D. Angel Traval.
D. Simeó Tuyet.
D. Francesch Ubach y Vinyeta.
D. Jaume Ubach y Vinyeta.
D. Jaume Urgell.
D. Hermenegildo Urrejola.
D. Agapit Vallmitjana.
D. Venanci Vallmitjana.
D. Pau Valls.
D. Andreu Ventosa.
D. Alvar Verdaguer.
D. Gayetá Vidal y Valenciano.
D. Enrich Xavier Vidal.
D. Joseph Vilarrasa.
Mos. Isidro Vilaseca, *Pbre.*
D. Joseph Vilaseca.
D. Franc.° de Paula del Villar.
D. Jaume Vinyas.
D. Pere Nolasch Vives.
D. Joan Viza y Martí.

ADJUNTS SUPERNUMERARIS

D. Delfí Artós y Mornau.
D. Joseph Mundó.
Mos. Joseph Codina, *Pbre.*
D. Fernando Arteaga.
D. Joseph Coroleu é Inglada.
D. Joan Pascual y Nin.
D. Francisco Borrás.
D. Antoni Aulestia y Pijoan.
D. Frederich Vila.
D. Joaquim Aparicio.
D. Demetri María Nel-lo.
D. Francisco Santonja.
D. Meliton de Llosellas.
D. Francisco Cuadras.
D. Enrich Lapeyra.
D. Ricard Bulbena.
D. Joan Junyer.
D. Pere Nolasch Vergés y Mas.
D. Antoni Magrinyá.
D. Anicet Espinach.
D. Jaume Cadena.
D. Matheu Maspons.
D. Baltasar Taulet.
D. Joseph Antoni de Torres.

ADJUNTS FORANS

Barcelona.

D. Plácit Aguiló y Fuster.
D. Joan Amell y Llopis.
Mossen Francesch Cortés, *Pbre.*
D. Manel Maciá.
D. Modest Vidal.

Gerona.

D. Joan Baptista Ferrer.
D. Joaquim Riera y Bertran.

La Garriga.

D. Salvador Busquet.
D. Joseph de Rosselló.

Palma de Mallorca.

D. Joseph Lluis Aguiló.
D. Joseph Bullan.
D. Bartomeu Ferrá.
D. Francesch Forteza.
D. Gabriel Llabrés.
D. Gabriel Maura.
D. Matheu Obrador y Bennasar.
Iltre. Sr. D. Miquel Penya y Mut, *Pbre.*
D. Pere d' Alcántara Penya y Nicolau.
Mossen Joseph Taronjí y Cortés, *Pbre.*

Pollensa.

D. Miquel Costa y Llobera.
D. Rafel Llobera.

Reus.

D. Joseph Martí y Folguera.

Sant Celoni.

D. Miquel Draper.

Sant Gervasi.

D. Francisco Comerma.

Sarreal.

D. Jaume Ramon y Vidales.

Soller.

D. Joan Ensenyat y Morell.

Vich.

D. Ignasi Bach.
D. Antoni d' Espona.
D. Francisco de Febrer.
Mossen Jascinto Verdaguer, *Pbre.*

ACTA DE LA FESTA

ACTA DE LA FESTA

En la Ciutat de Barcelona á las duas de la tarde del dia tres, primer Diumenge de Maig del any mil vuyt cents setanta quatre, ha tingut lloch en la gran Sala de contractes de la Llotja la solemne festa dels Jochs Florals, setzena que 's celebra d' ensá de llur restauració.

Una numerosíssima y distingida concurrencia ocupava dit local que s' havia exornat al efecte de la manera que demanava la importancia y especial carácter de la sessió. Ab la entrada del Consistori y Comissions oficials que han passat á seure en seti de distinció dins del clos d' honor destinat al Respectable Cos d' Adjunts que hi assistia enter, mentres s' ocupava per dit Consistori y Presidents de las Comissions l' estrado de la Presidencia, s' ha obert la sessió, declarantho aixis lo Sr. D. Ricard Ventosa qui

representava, en sa ausencia, al M. Iltre. Sr. President del Municipi, despres de lo qual lo Sr. President ha dat lectura de son *Discurs* (I).

Terminat aquest, n' ha dat de sa *Memoria* (II) l' infrascrit Secretari, despres de lo qual ha procedit á la apertura dels plechs contenint los noms dels autors de las poesías premiadas y á llur consegüent proclamació, tot com se dirá.

De la que ha obtingut lo primer premi de la *Flor natural* y es la que dú per títol *Lo Combat de Cadaqués* (III), ha resultat serne autor D. FRANCESCH UBACH Y VINYETA, qui, comparegut, ha fet present de la *Flor* á la Sra. D.ª ANTONIA UBACH Y GUTIERREZ, la qual ha passat á ocupar lo silló de la Presidencia essent aclamada Reyna de la Festa als acorts de la Música municipal. De la dita poesía, á invitació de son autor, n' ha dat lectura l' adjunt Sr. D. Joseph Blanch.

D. FRANCESCH MATHEU Y FORNELLS y D. FELIP PIROZZINI Y MARTÍ han resultat ser respectivament los autors de las composicions *A una morta* (IV) y *La mala muller* (V) agraciada aquella ab lo segon premi y aquesta ab lo tercer, abdós de la Flor natural.

Visca Aragó (VI), composició guanyadora de la *Englantina*, te per autor á D. RAMON PICÓ Y CAMPAMAR, qui, recullida la joya de mans de la Reyna de la festa, ha encarregat la lectura d' aquella al adjunt D. Joseph Thomás y Bigas.

De las duas poesías que respectivament obtenen lo segon y tercer premi de *Patria* y son: *Partida* (VII) y *Cançó de gesta* (VIII) n' han resultat ser autors C. D. M. y D. MATHEU OBRADOR Y BENNASAR, present aquest últim á la festa.

La composició agraciada ab la *Viola* es la titolada *Sant Francesch s' hi moria* (IX) y son autor Mossen JASCIN-

TO VERDAGUER; *Pbre.* A sa invitació ha llegit la poesía l' adjunt D. Felip Pirozzini y Martí.

De *La primera llágrima* (X), distingida ab lo premi segon de *Fe*, s' ha vist, obert lo plech, serne autor D. MIQUEL COSTA Y LLOBERA, y D. ANICET DE PAGÉS de *Esglay* (XI). Aquest últim, apesar d' haver sigut cridat, segons consueta, per tres vegadas distintas, no s' ha presentat en l' acta de la festa á recullir la *Poncella closa* de viola, premi tercer de *Fe,* adjudicat á la composició per ell presentada.

D. ISIDRO REVENTÓS Y AMIGUET ha resultat ser l' autor de las duas composicions *Al Segle* (XII) y *Independencia* (XIII). Dit Sr. Reventós ha llegit ell mateix la primera, que es la que obté la *Copa de plata* oferta per lo Consistori: la segona, agraciada ab lo premi ofert per la Excma. Diputació Provincial de Gerona, la ha llegida l' adjunt D. Joseph Roca y Roca.

Del estudi en prosa *Quadros d' historia catalana*—Lema: E veritat sia dita com sen deu a historia quen ha desser verge e molt pura e molt neta dinfeeltat e de mentida, estudi á que 's concedeix la *Ploma de plata* oferta per la Societat *Jove Catalunya*, ha resultat serne l' autor D. ANTONI AULESTIA Y PIJOAN.

Feta la distribució de premis en la forma que s' acaba d' especificar y per quant D. FRANCESCH UBACH Y VINYETA ab lo de la Flor natural que se li ha adjudicat enguany ha completat ja los tres premis ordinaris que 'l Reglament exigeix per á ser *Mestre en Gay Saber*, lo Sr. President ha fet la condigna proclamació, que ha sigut saludada ab los aplaudiments unánims de la concurrencia.

Incontinent los plechs y carpetas que duyan los noms dels autors de las composicions no premiadas, han sigut publicament fets cendras, mentres lo Mantenedor senyor

D. Pere Nanot-Renart llegía lo corresponent *Discurs de gracies* (XIV) despres de qual lectura lo dit Sr. President de la Comissió del Municipi ha declarat finida la sessió, essent dos quarts de quatre de la tarde.

De tot lo qual s' aixeca la present acta que jo l' infrascrit Secretari certifico en lo lloch y data adalt dits.

JOAN SARDÁ.

I

DISCURS

DEL

SENYOR PRESIDENT DEL CONSISTORI

SENYORS:

Una vegada á l' any, usança es de vellura, les viles catalanes s' endiumenjan de bo de bo, y ab la veu dels campanars que tritllejan cridan alegrement parents y amichs de l' encontrada, donant punt á la feyna, elles que l' ayman, y rebentlos ab passades y vespres; que fins per l' amor els avis s' amparavan del santuari, lo que molt y molt be 'ls hi esqueya, y axis ho van ensenyar y encara 'ns dura.

Elles s' umplen de gom á gom de cares rialleres, de cors encesos y ánimes devotes, que axis ballan sardanes alegrement com cantan á l' ofici, y axis s' alçan en sometent com corvan lo front altiu devant de la custodia, quant la professó trenca les apretades rengleres de la plaça, barrejant flayre d' encens al de les flors que al seu devant escampan.

S' atrafegan les cuynes y la llar s' enruenta; fuma dintre del forn la flor del blat de la quintana, y llampuga el vi del mayol dins del crestall que 'l guarda; els hostes s' escometen y parlan de l' anyada, y surten els quefers esdevinents, y molt sovint tenen tractes que fan enrajolar hereus y pubilles, y son lo fonament de noves families tan catalanes com les nostres, plenes totes de be de Deu, perque la virtut y 'l treball honestament hi nian.

Axí mateix una vegada á l' any ens aplega á la casa payral una veu sagrada per tots nosaltres.

Sota les arcades d' eix gran monument no hi ha un sol cor que no aleni á l' amor de la patria; y al tornar ab cara riallera y plena d' esperança mentres la tempestat retruny defora y 'l devassall s' acosta, al venir amatents á la festa anyal de les lletres, venim tots lo cor en Deu, fiant en lo que ha de venir, á la festa major de la terra catalana.

Tot lo que aquí ens enrotlla du estampada fesomía de *Nació Catalana*.

Cants y canturies, empreses y llinatges, glories y martiris, l' endosserat estrado ahont resplandexen los tres mots que inspiran, la dama que aclamarèm aviat ab picaments de mans reyna de l' amor y de la festa, la maravella de pedra que 'ns hostatja, fins l' ayre que s' hi aspira es tot sencer de la gran y heroyca, tantes centuries viua y esmentada, gloriosíssima *Corona d' Aragó*.

Y venim ben confiats perque ni el cor ens manca, ni Deu y la Mare de Deu ens han dexat may de la seua ma, per mes que hu sembli, ja sia que s' hajen vist negades en sanch nostres passades glories, la llibertat dels avis escapsada, y 'l llibre ahont estampades eran per la ma afrontosa del butxí fet cendres, y escampades al vent perque no 'n restás may mes memoria.

No; una ma potent de soberana grandesa ha conduit

lo nostre poble al través de la historia, y si á voltes un negre espay senyala fats mal avinguts y de trista recordança, es perque gestes aviments de gloria enlluernadora vingan aprés á alçarnos en lo concert dels pobles.

A mi pertoca avuy per manament dels altres, mes plens de valiment que jo que tant l' estimo, obrir de bat á bat les portes de la llar y fer tot compliment á la gentil pubilla; á mi pertoca avuy donar á tots la benvinguda y escometreus parlant dels nostres quefers desde aquest setial consagrat per la veu de tants mestres, que de cançons y gestes tan bellament discurrian y tantes ne saben, á mi que tan solament ne sé de noves apreses vora la mar que sembla que les plora, ò als brams de la tremontana que 'ns porta entre ses ratxes accents de germandó d' una vehina terra.

Amor y pau á tots vosaltres que us aplegau á l' ombra de la casa payral!... y ja que som vinguts pera tractarne, dexaume aplegar les seues, y recordárvosen l' antiga crònica, per dirvos lo present y com de nostre agravi hem pres complertament la mes noble y generosa venjança.

Del cim del Pirineu baxá l' ona coratjosa qu' empenyent la onada mòra fonamentá la nostra Catalunya, y empenyentla, empenyentla, per devall del Ebro la portava, regant ab sanch la terra perque des mes bona llevada, y plantanthi per fites monestirs y temples perque fos de benedicció lo fruyt de tan suada conquesta.

Catalunya s' alçá modesta y gran coronada de Comtesa, duhent en ses entranyes la clau de sa llengua, que per sort y ventura encara 'ns dura y durará sempre; la llevor de ses lleys y la familia depositades per la civilisació romana; l' esperit de llibertat é independencia de la

rassa primitiua, y l' amor al treball que no perdrèm may, vinga 'l que vinga, y es honrada fesomía del nostre poble.

Y la illustraren Comtes que la engrandiren, y li feren lleys sabies qu' encara viuhen, y constitucions que servaren altres pobles de la terra després de haver fet la pau y la gloria de la nostra; y la cercaren per maridarshi nobles vehines y la trobaren; y un jorn de grandesa inmortal per tots nosaltres posá sobre son front esplendent garlanda, y afegí á son escut ampla creu roja tan heroyca y valenta, tan plena de virtut com les sangrentes barres.

Llavors, per gracia divina, d' una santa vingué al mon la figura del gran Conqueridor; Mallorca, la bella Mallorca, parlá la nostra llengua, Valencia 'ns fou germana, Murcia entrada, Nápols y Sicilia estrado dels nostres monarques, y no tenint encara prou llorers ab que ombrejar lo palau de nostra simbòlica muntanya, ¡Santa Verge de Montserrat! un puny d' almogávers passejá l' Orient llançant imperis, que no li mancavan, perque eternament quedás escrit son nom ab lletres d' or en lo llibre eternal de la mondana historia.

Si 'n tingué de grans reys y cavallers, de ciutadans honrats, de concellers y gremis, de furs servats, de sants que 'ns amparessen, de trobadors aquesta noble terra!

Un jorn esdevingué en mal punt un rey que ab son punyal esquinsava 'ls furs d' Aragó y tacava de propia sanch tot lo realme. Mala ventura fou que l' hem plorada, y anant lo temps ens dugué gent forastera per governa 'ns; y com lo crim es pendent ahont res s' hi atura, tants ne feren en la casa gran y tant devallarem, que no restá mes que 'l recort de nostres passades glories, y l' engunia de deslliura 'ns de tan penosa remensa.

Escaygué 'l maridatge ab Castella responent al entussiasme de l' espulsió dels moros, erru històrich que 'ns

doná per queviure gran munió de guerres fora de casa, l' estrenyement de nostres furs primer y una herencia fatal després, qu' enterrá per sempre la llibertat sota la llosa que guardava l' ossera dels nostres avis, morts defensantla sense penediment ni esmena.

De tota aquella gran epopeya no n' quedá mes que una ganiveta espuntada amarrada á servil cadena dins la casa payral, la calrada de l' afronta, y la corcor de rencuniosa venjança.

Les centuries passavan y la frisança crexia, quant la revolució francesa vingué á somoure los fonaments dels pobles de la terra. Lo que no pogué fer la voluntat dels imperants ho feu Deu; les áligues traydores despertaren tota la furia de la rassa Ibera, dels enemichs companys ne feren, barrejaren la sanch en les batalles lluytant ensemps per deslliurar la llar de la invasora petja, y 'ls noms sagrats del Bruch y Çaragoça, de la inmortal Girona, escrits en la matexa fulla del dos de Maig y de Bailen, segellaren la pau y arboraren per sempre mes la bandera d' Espanya al bell cim dels Pirineus, perque hagués esment l' Europa de que dintre nostres pits alena com foch etern l' esperit de independencia que tantes voltes ha deslliurat nostra perduda patria.

Fins aquí del passat, que prou n' havem memoria.

Y 'l present?..... De aquell passat ¿qué 'n resta?

Tot un mon nou enclavat sobre 'ls rònechs fonaments de la payral grandesa.

Aquell esbart de castells que foren esgrahons de la reconquesta mora, han caygut rodolant pedra á pedra pels degotalls de les singleres. També caygueren els monestirs y cauhen temples, sens que ni l' art los salvi ni cap dret seny castigui á la ignorancia, que ha profanat lo vas ahont jeya en pau la generació de aquells que ab llurs fets inmortals ens engendraren.

Les ciutats que 'ns davan ayre vestexen altrement y 'l tenen d' estrangería; lleys y costums ens mostran forasteres; fins la llibertat volen durnos de fora casa, quant fa tan bona brotada la llevor antiga plantada novament en lo conreu dels avis.

Mes duran los santuaris tots plens de presentalles, un estol de romeus hi va cada any per la dressera enflocats y cantant, l' estampa de la Verge es al capsal del llit de nostres mares; encara seu al escó tota sencera la familia catalana; l' honrada barretina ombreja 'l front de nostres pagesos, sens que mals ciutadans pugan emborderirla; la blanca caputxeta escau á les fadrines, la tenora entre cants y gemechs anima les cerdanes; la llengua encara es viua, mes pulida que may y mes sencera; la terra es la matexa, la mar es la canal que du la nostra saba per tot arreu dels pobles de la terra.

Ab les runes dels monuments de aquella etat passada, nous monuments s' enlayran tan grans com una Seu; sota les seues arcades axams d' abelles hi fan la bresca d' una poderosa industria; les rocades fan mes esplets y 'l most s' esprem á rius cap á les planes; negres cavalls de foch arrossegan com un llampech lo bagatge del treball que 's multiplica; les naus, que un temps feyan batalla, plenes de pau n' escampan les sobres per tot lo mon y 'ns duhen en cambi les de noves contrades; y després de batejada per la ciencia en la lluyta generosa de totes les nacions, plena de gloria mes gran que la passada, mes honesta, mes ferma y duradera, la nova Catalunya fa visita á Castella, li porta 'l seu cabal perque sabentlo no 'l malbarati, l' enteniment perque s' en valgui, lo cor perque aprengui á ben aymarla; y allí admirada y respectada de tots, la vençuda per les armes, vencedora pel giny y per la força del treball, crida ab veu mes forta que les tremontanes: «*visca, ¡que visca Espanya!...*» mes ho diu

en catalá, y veus aquí la noble, la generosa venjança de que us parlava.

Valdament la prengui aytal nostra literatura, mostrant á la castellana la font de la tradició y de la veritat, tal volta la dressera de la virtut, que males boyres exides d' un gorch corromput avuy li amagan.

En avant la creuhada!... en avant la conquesta!... dexin l' esglay los qui tal volta pensan que l' entussiasme minva, que no hi son de bon grat quants á la llar s' escalfan. Mentre 'ns fassi tan bon so la campana del poble y anyorem tant lo alè de nostres muntanyes, la festa no s' perdrá may!... la joventut es nostra! y si l' estima de bo de bo vos hu diuhen sos cants, la flayre que de casa tenen llurs dictats, la cremor que respiran y la força ab que ajudan á la arrancada deu de tanta gloria.

Si volian llevárnosla, alçariam en sagramental la terra, y si fossem vençuts, aniriam á caure dins la fossana ahont jau la pols de la passada grandesa.

Veniu, veniu tots d' una y coronem als poetes!

Que llurs cants sian eterns, servats per sempre mes en lo esperit del poble com les cançons de vellura, ensenyats á nostres fills per vostres dolços llavis, dames catalanes, després del sant nom de Deu y ab los dictats de virtut; y esmentada per tot, gran y lliure com may, breçada pels genis del treball y de la pau ab l' amor d' una mare, fassi via en avant sempre honrada, inmortal, la Patria Catalana!.....

ALBERT DE QUINTANA.

II

MEMORIA

DEL

SENYOR SECRETARI DEL CONSISTORI

SENYORS:

Una vegada mes, y va ja la setzena, de desde aquest siti que la benévola confiansa dels meus honorables companys de Consistori me fa ocupar avuy, se vos dona conte del estat de la nostra Institució, dels fruyts que aporta á la literatura catalana de que es un dels genuins representants y testimoni calificadíssim de sa vitalitat, y de com no minva, ans al contrari, l' intel-ligent amor de la jovenalla de la terra á la llengua pátria, que 's fa, per ella manejada, encertat medi d' espressió de concepcions inspiradíssimas y pensaments d' una válua poética no poch pujada.

Lo resultat del actual certámen no ho desmenteix; los poetas catalans no han fet falta á la invitació que 'ls hi endressá est Consistori per á que hi acudissen, y si bé las composicions que 'ns han trames son menos en

quantitat respecte d' anys anteriors, no aixis, mes que probablement, en qualitat, que de bona y bén bona son, á judici nostre, no ja sols las que vos duhem triadas, sino moltas de las que per la exigüitat en nombre dels premis no han pogut ser distingidas com acás ho hagueran estat si ab aquella forsada limitació no s' hagués topat lo Consistori.

Això vos pot dir si son moltas ó pocas las dificultats que per á fer la oportuna tria haurá hagut aquest de contrastar, dificultats engendradas per la igualtat relativa en mérit d' algunas de las composicions repudiadas y algunas de las distingidas; tant solzament una valoració escrupulosa, feta, diguemho aixis, en judici contradictori, ha sigut prou á véncelas sino del tot, lo bastant per á que una votació regularment compacta decidís quinas havian de ser las afavoridas.

En honor de la veritat, empero, y com á tribut als qui resulten ser llurs respectius autors, lo Consistori deu fer públich que aquesta disconformitat hi ha sigut única y esclusivament al tractar de discernir los segons y tercers premis; d' ella ni apariencias en lo que respecta als primers, los quals s' han adjudicat á las composicions que aviat podreu ohir, per una unanimitat la mes completa y ni mica ni gens discutida. Aquesta asserció indica tot seguit quina es la opinió que en tésis general pot formarse del conjunt de las composicions en l' any actual rebudas, y vos dich això, perque si per á premis primers son, com qui diu, contadas las composicions y en cambi abundan las que bonament poden aspirar á segons y tercers premis, senyal que de lo que hi ha mes es de mitjanías, mes ó menos bonas, y que lo que escasseja es lo que sobressurte y possehesca qualitats tant rellevants que á primer cop d' ull apareguen, enduyentsen sense trámit ulterior la atenció y fentse seu un privilegiat judici.

Això, ¿acusa tal volta decadencia en la nostra literatura? Jo entench que no, si 's té en conte la natural petitesa del camp en que ella acciona; que no, si 's té en conte que 'l capgirell espantós que está sufrint avuy per avuy, y fa temps que dura, la nostra pobre pátria, no es lo mes á propósit per á mantenir vigorosa la inspiració poética, que per á remuntarse á certas regions, las que la índole de esta Institució forsosament li té senyaladas si vol mereixe sa favorable acullida, necessita una serenitat y un estar que 'ns tenen vedats á la present generació 'l desorde espantós en que vivim y la perspectiva del lúgubre esdevenidor que als nostres ulls se desenrotlla.

Ademés, en puritat, ¿pot dirse decadent una literatura perque cada any no produheix vint ó trenta obras d' un mérit superior? Si aixis fos, literaturas hi ha, y potser totas, que foran decadents y ab mes justa rahó que la nostra, ja que 'l nombre de cultivadors d' aquesta, com á correlatiu al dels que usan la llengua que ella parla, es de bon tros inferior al dels que á aquellas se dedican: y no obstant, llur riquesa y prosperitat es per á tothom dogma de fe inatacable tot y no tenir quasi mes que mitjanías, potser, á proporció, menos encara que la nostra.

Y prou ja de consideracions que 'l sol sentit comú dicta, per á entrar de ple en la tasca concreta que tinch senyalada en est moment, que es la de darvos conte rahonat de la decisió definitiva del Consistori.

Heuse la aquí:

Premis corresponents al mot de Pátria.

Premi primer. — ENGLANTINA. — S' adjudica á VISCA ARAGÓ.—*Et fleverunt eum omnis populus Israël planctu magno et lugebant dies multos.* La narració del tristíssim

epissodi de la mort d' en Bernat Oms es l' objecte de la composició histórica que dú aquell títol, narració feta ab una brillantor de colorit admirable, plena de descripcions d' una bellesa plástica acabada, sostinguda desde 'l principi al últim per l' interés creixent que inspira l' héroe pintat ab rasgos magistrals y closa per una cansó fantástica que, si bé sols indirectament lligada ab lo demés de la obra, y si bé recordant de lluny per sa idea primaria una coneguda balada de Kœrner, té bellesas originals de primer ordre, fillas del desenrotllament tot distint que 'l poeta dona á aquella y ab que venç perfectament la dificultat que ofereixen composicions del género de aquesta cansó, género arriscadíssim y que facilment degenera en ridícul. Si en lo fondo val Visca Aragó, en la forma no desdiu, ans al contrari, puig lo acabat de sa versificació la fa, á judici del Consistori, un modelo no indigne de ser imitat.

Premi segon.—Poncella badada d' Englantina, d' argent.—Per majoría de vots s' adjudica á PARTIDA.—Lema: *Sus! via sus! á Mallorca!—Mort als alarbs!* descripció plena de vida y moviment á la par que de veritat histórica y que 's fa perdonar lo estudiadament artificiós de sa estructura per la novedat en la manera de pintar un fet tant conegut y que á tants ha servit de tema, com es la espedició del Rey D. Jaume á Mallorca.

Premi tercer.—Poncella closa d' Englantina, del mateix metall que la anterior.—CANÇÓ DE GESTA.—Lema: *Dieus, si 'l play, me don lezer.....* Si bé recordant per l' assumpto y adhuc per la manera de portarlo la una y per la forma estrínseca la altra, á duas composicions ben celebradas en la nostra literatura, la majoría del Consistori estima á dita poesía mereixedora del present premi per las bellesas originals que té de detall, per lo colorít d' época que ha sabut imprimir son autor als distints qua-

drets delicadament dibuixats y altament dramátichs ab que dú á terme la acció per ell imaginada, y per sa versificació ben duta al través de las dificultats no petitas del metre que ha volgut adoptar.

Mereix menció honorífica especial entre las vint y cinq composicions que á mes de las citadas abrassa la secció històrica entre las duas centas trenta set en total rebudas, lo romans histórích titolat *Lo Príncep de Viana*.—Lema: *Mon procés va á publicarse*.

Premis corresponents al mot de Fe.

Premi primer.—VIOLA D' OR Y D' ARGENT.—S' adjudica á la balada SANT FRANCESCH S' HI MORIA—*Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo*. Lo delicadíssim misticisme de que está impregnada, la dolsura y suavitat que tota ella respira y la ben trovada manera de contar, sense allunyarse de la forma popular, la bella tradició que li serveix de tema, son per al Consistori dots que la fan acreedora á la distinció de que es objecte.

Premi segon.—*Poncella badada de viola*, d' argent.—La majoría del Consistori judica digna de aquest premi á LA PRIMERA LLÁGRIMA—*Beati qui lugent*, composició de bon sabor religiós, bén entonada per lo general y que sembla revelar un profitós estudi dels bons modelos épichs de la literatura cristiana.

Premi tercer.—*Poncella closa de viola*, també d' argent. —Certa originalitat en lo pensament total y en los que parcialment contribuheixen á sa emissió, y la forma alegórica ab que encertadament té lloch aquesta, valen lo premi, á judici de la majoría del Consistori, á la poesía religiosa ESGLAY—*Vigilate, quia nescitis diem neque horam*.

Mereixen menció honorífica entre las quaranta sis re-

ligiosas que hi ha ademés de las tres anomenadas, las composicions titoladas *Jehovah* — Venite, adoremus et procidamus ante Deum, y *Gotxs en llahor de María Santíssima*. Lo Consistori, ademés de la menció que acaba de fer d' aquesta última, ha acordat sa inclusió en lo volum de poesías premiadas que, á tenor dels Estatuts, té de publicar, y la rahó que 'l guia á concedirli aquest premi estraordinari es la de ser la composició, dintre de la familia literaria popular á que pertany, un tipo no indigne de ser imitat: potser que aixis se coadjuvará á desterrar l' amanerament de que solen adoleixe moltas de las infinitas obretas en dita familia classificadas.

Premis corresponents al mot d' Amor.

Premi primer. — FLOR NATURAL que es enguany una *Bigandia crispa,* lligada ab un llas magníficament brodat.—LO COMBAT DE CADAQUÉS.—Lema : *Fué esta victoria una de las mas notables que hubo por mar en aquellos tiempos* (ZURITA). Lo Consistori deu fer constar que á haverse vist facultat per lo Reglament li haguera adjudicat á esta composició altra Englantina, que bén bé la mereixen la veritat enérgica de las descripcions de que está plena, la acabada pintura dels personatges que jugan dintre de la acció dramática sobriament desenrotllada en ella, la espressió oportuna dels distints afectes que respectivament esperimentan y 'l colorit histórích may descuydat en tot lo decurs de la relació del famós combat naval de Cadaqués; en defecte d' Englantina li ha adjudicat unanimement lo present premi per la doble rahó de que la poesía que 'l rebe pot pertanye á qualsevol género, lo qual no escluheix al histórích, y de que entre las cent vint y quatre composicions que hi optavan no ha sabut

trovarne d' altra que pogués posárseli al costat, comparativament estudiadas.

Premi segon.—Poncella badada natural de la mateixa flor, també ab un llas brodat.—S' adjudica per majoría á la composició que dú per títol Á UNA MORTA y per lema: *Y mi mal es tan entero–que muero porque no muero* (S. JUAN DE LA CRUZ), colecció de pensaments que en son to general sembla tenir certa retirada á las del alemany Heine, abundant en delicadas bellesas, no escassa de pensaments, alguns que 's notan per la originalitat, y que potser valdria mes encara si no fos que, junt ab lo dolor tendre que se sent animantla del principi á la fí, hi despunta algun cop mes realisme del que permet la marxa general de la composició, que certament no 'l refuig del tot; cert es que algunas vegadas aquest excés de realisme depen mes que del fondo dels pensaments, de la manera d' expressarlos.

Premi tercer.—Poncella closa natural, també ab un llas. —Per majoría de vots la obté LA MALA MULLER—Lema: *Tradició,* que en pochs versos y baix la forma dialogada, pinta un terrible drama de familia, ab situacions bén presentadas, ab personatges sempre sostinguts y ab sóbrias pinzelladas delineats, y que si bé en algun indret té certa llibertat d' expressió, se fa perdonar aquest defecte á cambi de la major vivesa y veritat que aixó imprimeix á la tradició que la poesía conta.

Lo Consistori ha acordat també, com respecte de la poesía religiosa en son lloch citada, publicar en lo volum d' enguany la bella anacreóntica que 's titula *En Sellé* y dú per lema: *Á n' eus meus amichs que eu dia de S. Jaume avespre,* etc., única y esclusivament per estar escrita en un dels dialectes característichs de la llengua catalana, al objecte aixís de que quede com á document auténtich que en son temps puga servir al estudi filológich de la nostra llengua parlada.

Copa de plata oferta per lo Consistori.

S' adjudica á AL SEGLE.—*Que rumor-lejos suena-que el silencio-en la serena-negra noche interrumpió,* oda d' elevadíssima entonació, rublerta de pensaments de forsa y altament poétichs y d' una versificació arrodonida y robusta.

Ploma de plata oferta per la Excma. Diputació Provincial de Gerona.

S' adjudica á INDEPENDENCIA.—Lema: *Nostre senher fazia á vos companha-perquen ren no-us cal duptar,* composició lírica en que 's narra á grans rasgos y ab tochs enérgichs y per lo regular encertats, la desgraciada campanya dels francesos á Catalunya en temps del rey Felip l' Atrevit: llástima que sobras de lirisme en alguna ocasió y 'l no haver quedat sempre vençudas las no pocas dificultats del metre, aminoren una mica son valor. Lo Consistori ha discernit á esta poesía lo present premi despres d' haver, per delicadesa, recabat de la Corporació oferent la autorisació per á aixamplar lo tema primiitvament marcat, y ho ha fet aixís perque dels cinq romansos históríchs que hi optavan, si bé tots cumplian ab la dita condició, cap reunia, al entendre del Consistori, prou mérits per á ser l' agraciat.

Ploma de plata y or oferta per la Societat «Jove Catalunya.»

S' adjudica á la série de QUADROS D' HISTORIA CATALANA (Secle xviii).—Lema: *E veritat sia dita com sen*

deu á historia, quen ha desser verge e molt pura e molt neta dinfeeltat e de mentida. En ells, baix una forma amena y dramática y sense sacrificar la veritat histórica, se relatan las tristas escenas de la guerra de successió á Catalunya y en especial dels sitis que durant ella sufrí Barcelona fins á sa gloriosa cayguda. La incorrecció en lo llenguatge y negligencia en la forma que s' hi notan, fillas potser de la precipitació ab que 'l travall haurá hagut de ser escrit, dada la perentorietat del terme transcorregut desde l' anunci del premi á que opta fins á la fi del plasso concedit per á sa admisió, no han estat part á que 'l Consistori deixés de distingirla com la distingeix, primera, perque enten que tractantse d' obras d' aquesta naturalesa, per rahons que á ningú s' escapan, no deu pecar de rigurós, y segona, perque tal defecte es fácilment subsanable sense alteració sustancial en la composició.

No s' adjudican ni la CIGALA D' OR oferta per lo Sr. President d' est Consistori, ni 'l MEDALLÓ de la Excma. Diputació Provincial de Tarragona, ni 'l BUCH ofert á la mellor epístola satírica moral per la Societat «*Misteriosa;*» aquestos dos derrers premis per no havern' hi hagut, entre las deu y onze composicions que respectivament hi optavan, cap que fos mereixedora, á judici del Consistori, de tal distinció; y 'l primer, perque encara que, literariament consideradas, n' hi havia de no baixa altura entre las set que concorrian, no venian á respondre del tot á la idea que 's proposá la persona que l' oferí. Los tres quedan de desde ara anunciats per al any qui ve.

Aquest es en definitiva 'l judici que ha fet lo Consistori. ¿Voldreu, Senyors, sancionarlo, dant vostres aplaudiments espontanis á las poesías en primer lloch distingidas y que bén tost se vos llegirán?

Permetau que per un moment mes vos retarde 'l plaher que bén segur esperimentareu ab llur audició; un deber

dolorosissim es lo qui m' hi obliga. La literatura catalana ha esperimentat en lo que va del certámen d' antany al present, duas pérduas bén sensibles; la d' en Guillem Forteza, mallorquí, y d' en Joseph Anselm Clavé. Los Jochs Florals contavan al primer entre sos poetas premiats y la literatura castellana entre un de sos mes castissos conresadors. No dech dirvos qui era 'l segon, l' insigne músich-poeta popular y fundador de las Societats corals de Catalunya. Callen rencors politichs devant de la tomba que al home de bé ha obert una penosa enfermetat, qui sap si filla d' un excés del travall á que consagrá sa honrosa existencia; callen per á dar lloch tant sols al sentiment tristíssim que á tots sa mort inspira.

Á tots dos recordemlos y plorem llur pérdua, pregant á Deu, com á final tribut, que 'ls aculle en la estada dels bons.

JOAN SARDÁ.

AMOR

III

PREMI PRIMER

FLOR NATURAL

LO COMBAT DE CADAQUÉS

DEDICADA Á MON AMICH

EN FELIP PIROZZINI Y MARTÍ

Fue esta victoria una de las mas notables que hubo por mar en aquellos tiempos (1285).

(ZURITA.

I.

Abocat á la finestra,
massa y tot, lo Senyor Rey,
fits los ulls á la marina
recomptava naus y llenys.
Gran navili en Lluis de França
per combatrel' ha tramès,
y ell dels comptes qu' ara passa
dotze naus tràu solament.

Cadaqués ja es dels francesos,
Roses y Palafrugell,
y si vol, dins Barcelona
pot rebátres' facilment;
puix per més que de Sicilia
cridi á en Llúria, sòbra temps
ab l' anada y la vinguda
per pèrdres', si no hi val Deu.
En açò, de capficarse
cansat, se girava 'l Rey,
quan dels almiralls s' adona
drets y muts devora d' ell.
En Marquet y en Mallol eran,
en coses de mar experts;
que aixís una nau governan
com parteixen un capell;
barcelonins que ja frisan
per batres' ab lo francès
baldament ben segur cregan
d' aná' á fons, ananthi ab ells,
si be qu' ara l' un y l' altre,
gorra en má, devant del Rey,
ni mots prou triats acertan
per ferli l' acatament.
En Pere un moment se 'ls mira
y parla—¿Qué es que volèu?
—Senyor, per mercè veniam,
respòn en açò en Marquet,
mercè que si á vos no us reca,
de tot cor la agrahirèm.
A Sant Feliu hi ha galeres
d' inimichs, á Cadaqués,
á Roses y també á Blanes,
y la mar es tota d' ells,

mentres que en terra nosaltres,
entrar viles los deixèm,
fer presa de lo qu' es nostre,
cremar y guarnir castells,
sentint prou rojó' á les galtes
y en lo cor atreviment
per rebátrens' hi tot d' una
y trametrels al infern.
Senyor, que 'ns deixèu anarhi
demanamvos per mercè,
y prou ne darem bon compte
ò aci no 'ns veurán may més.»
Al sentirho, 'l Rey en Pere
roda 'l cap mîg sonrient,
y en Mallol quan se 'n adona,
clou los punys sense voler.
—¿No os plauria de donarnos
comiat..?—Bons cavallers,
dues centes naus té la França...
—Dotze naltros ¡nom de Déu!
y cad' una de les nostres
entre aquelles val per cent.
—A en Roger enviarne una
per que vinga es menester...
—¡Tant se val onze com dotze,
que be pròu que 'ls ne pendrèm.
—Gran follia os ha vinguda,
passejant barbota 'l Rey;
de provençals, genovesos,
gent de mar y cavallers,
van les galeres de França
rublides á bastament
y açó fora anaus' á perdre,
ben segur, navili y gent.

—Senyor, com aquells més sian,
molt mellor pe 'ls ballesters:
així á cada ballestada
ferirán en dos ó tres;
si en gent de mar, les galeres
deixantnos més á mercè;
si en cavallers, de combátrels'
lliurant als almugavers.
Vulláu, donchs, aixís compláurens
dantnos comiat, Senyor Rey,
per la salut de la terra
qu' aixís nos la torne 'l cel,
per vergonya de la França,
pe 'l bon nom catalanesch,
per lliurar á Barcelona
d' un afront... y en aquí 'l Rey
no podent més contenirse:
—Aneu, aneu, respongué,
¡per la gloria de mon poble,
pe 'l nom que cascun portèu!

II.

Pe 'l garbí empeses les veles,
onze naus volan pe 'l mar,
lo desîg dels qui navegan
no podent conseguir may.
Gent d' empresa les comanda,
les serveixen catalans;
á cercar van los francesos
y es segur que 'ls trovarán.

Primé 'ls ulls perden de veure
les esteles de les naus,
que desférs' la escumerada
que les prores van alçant,
y sens may traure la vista
del horizó, 'ls almiralls
comptan les braçes que corren
posant sobre 'l cor la má.
Los cómitres no sossegan
als bogadors apressant;
ballesters, passadó' en caixa,
van guarnint los enfrenalls;
lo guayta dalt de l' entena,
los corns á punt de sonar,
los rems tots brunzint á l' una,
y les naus sempre volant,
á la fí á Cadaqués veuhen
y al veurel', adalerats
comptan les naus enemigues
que 'ls estavan esperant.
Vint y cinch son les franceses,
les seues onze ¡què hi fá!...
sonan nacres y embesteixen
totes onze d' un plegat.
Primers en darse á coneixer
los ballesters han estat;
la xurma pedrells despara,
ascones en l' ayre van
y, al colp de la xafagada
sorpresos, los provençals
se veuhen los nostres sobre
qu' encara en sí no han tornat.
—França, França! en Ludovia
cridava, als séus atiant.

encenentlos en coratge
y fentlos entrá' en combat.
¡De passadors si 'n volavan!
¡los cayrells qui 'ls contará!
¡Aragó! cridan los nostres,
y en Mallol romp l' enfrenall.
Tot d' una les naus s' embesten
furientes capbucejant,
en popa girant, si poden,
ò aferrantse pe 'ls costats;
y al escoltar la botzina
d' en Marquet fer la senyal,
bogadors los rèms amollan,
y, destral ó ascona en má,
á les naus franceses botan
ballesters, xurma y soldats.
¿Sentiu com cruxeix la fusta?
¿Sentiu dels ferits los ays!
¿Sentiu lo masech del ferre!
¿Sentiu tremir cel y mar
y un crit d' Aragó, y un altre,
dilatarse per l' espay?
—Via, sús! en Mallol crida,
tots son nostres... y les naus
del francès, unes son preses,
les altres á fons se 'n van,
sino les dels narbonesos
qu' empeny lo xaloch enllá.
—Companyons, en Mallol crida
sens capell, espasa en má,
voltat de morts que sanguejan
y ferits agonejants;
set galeres hem guanyades,
presoner es l' almirall,

de florins y de vaixella
y draps d' or be 'n sobrarán.
L' oriflama hem esquinçada
que 'ns volia amortallar,
y hem retuda la superbia
del nostre inimich capdalt.
¡Al rèm, donchs, y á Barcelona
la bona nova á portar,
perque ab l' alegría nostra
johescan los catalans!
Y les naus giran llurs prores
y 'l mar ajup l' esquenall,
y les ones entorn d' elles
llur retorn van festejant.

III

—¿Y haurán de vèurem als peus
del Rey d' Aragó humiliarme,
lo front altiu descobert
y la cinta sens espasa!
¿Y haurá de vèurem la cort
sots lo pès de ma desgracia,
los uns ab desdeny potser,
los altres potser ab llàstima,
á mí! á mí, á qui la sort
no 'm deixá may fins suara;
á mí, 'l primer almirall
del Rey en Felip de França,
que compto mes combats qu' anys
sense perdre cap batalla,

y una nau no he tret de port
qu' á port no l' haja tornada?
¿No será, per Sant Denís,
no será, no! 'L Rey de França
ferá per mí çò qu' es just,
del vostre poder per tráurem',
y sino ho fes ¡ay del Rey!
¡ay del Rey y de la França!
que só son primé' almirall,
que só sa primera espasa.—
Així, tot roig y ab grans veus
en Ludovia clamava,
mentre en Marquet y en Mallol
á l' hora l' aconhortavan
ab rahons de cavallers
y de cristiá molt sabies;
quan defora 'l camarot
sonava la veu del guayta:
—¡Veles á estribor!—Tot d' una
del seti en Mallol ja salta
y en Marquet desde la porta:
—¿Quantes son? crida.—Cinquanta,
responen de part de dalt.
y fent la mija rialla
en Ludovia afegeix:
—Les naus son del Rey de França:
si près me portáu avuy
demá us hi duré á vosaltres.
—Cap de Deus! crida en Mallol,
vaig á matáus l' esperança!
y á coberta tot d' un pich
ab quatre gambades salta:
ordena que de les naus
lo dia abans apresades,

se 'n traga tot lo tresor,
los cavallers y les armes,
y á totes set de seguit
se 'ls lleven del fons les taules
y tallantloshi 'ls llivants
á la mar abandonarles.
Açò fet, pican penyols
deixantne les veles cáure,
s' aplanan los bogadors,
referman als timonayres
y van pe 'l mar onze naus
com onze gavines blanques
enrera deixant al vent,
lliscant pe 'l crestall del aygua.
En est punt en Ludovia
á coberta 's presentava
y vehent sos cavallers
no pot aturar les llágrimes.
Part d' estribor fita 'ls ulls,
á popa ja va girantse
y veu, allá al horizó,
les veles del Rey de França
perdudes entre les boyres
cada pich més allunyades;
mentre un vaylet assegut
allá al cimeral d' un árbre,
la cantarella allargant,
aquesta cançó entonava:

—«¡Ohá!... ¡Ohá!
»Com les naus de Catalunya
»en lloch n' hi ha.
»Los soldats que les guarneixen
»tots los Reys fan tremolar;

»mariners que les tripulan
»tots los vents saben guanyar;
»de batalles cap ne perden,
»y coneixen tots los mars...
»¡Ohá!... ¡Ohá!
»com les naus de Catalunya
«en lloch n' hi ha!»

5 Abril 1874.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

IV

PREMI SEGON

PONCELLA OBERTA NATURAL

Á UNA MORTA

Y mi mal es tan entero...
(*San Juan de la Cruz.*)

I.

Es tal volta qu' enderrera
camina 'l mon y ja 's mor,
qu' al venir la primavera
s' ha marcit la millor flor?

II.

Avesat á no plorar,
no puch ara rompre 'l plor;
si ella pogués despertar,
me diria:—Quin mal cor!
Francesch, ni 'm sabs anyorar?

III.

Ja arriva la primavera
ab son mantell de verdor,
enjogassades retornan
les aurenetes á vols,

lo sol més dejorn s' axeca
á despertar rius y flors,
lo mon somriu ple de vida,
y ella ha mort!

Desde lluny á mes aurelles
arriva 'l confús ressò
de converses y ballades
y musiques y avalots.
Es lo mon que s' engarlanda:
les garlandes son d' amor.
L' home canta ab nova vida,
y ella ha mort!

Perquè, donchs, ánima meva,
reclosa estás dins mon cos?
Què 't detura, què 't detura
en esta vall de dolors?
Prèn lo vol, tórna á ta patria,
qu' aquí m' hi anyor, prèn lo vol.
¿Què 'n tinch de fer de la vida,
si ella ha mort!

IV.

He dit á uns pobres:—Resèu—
tot fentlos la caritat.
—Pera quí?—m' han preguntat.
—Per un ángel qu' es ab Deu.—
Mes jo no arrib á atinar
ab quin to devia dirho,
que 'ls dos pobres al sentirho,
se m' han posat á plorar.

V.

Tes amigues ja maymés
t' han de veure engalanada,
ja maymés t' esperarán
quan vulgan armar la dansa,
ni pendrás part en sos jochs,
ni riurán ab tes rialles.
Ja maymés sobre ton front
fará un bes ta pobra mare,
ni 'l gotx tornará á sentir
que sentia sols mirante,
no 't dirá «filla» maymés,
ni maymés has d' abrassarla.
Ton amador ja tes mans
no tornará á estrenye ab ansia,
veurá en la vida un infern,
plorará jorns y setmanes,
mes ja maymés en tos ulls,
maymés podrá enmirallarse.
Y jo, vaxell sens timó
que 'ls vents y la mar combaten,
no podré may ¡trist de mi!
ni en tos ulls enmirallarme,
ni sentir gotx ab tos jochs,
ni seguirte ab la mirada!

VI.

Quan anavan á enterrarte,
en aquell moment tan trist,
del devora de ta tomba
un brotet d' herva he collit.
Y al derrer cop de besarte,

que 'l brot s' anava marcint,
l' he posat sobre tos llabis
y ha tornat á reverdir.

VII.

Jo t' he vist ab la agonia
batallant y ab lo dolor,
quan ta veu no s' entenia
y 't cobrías de suor.
Jo t' he vist quan ta mirada
s' ha amagat dessota un vel,
quan la má m' has allargada,
quan fugías cap al cel.
La volada jo he sentit,
engroguirse he vist ta cara,
parar lo panteix del pit,
caure 'l cap, croxir ton llit...
y visch encara!

Jo t' he vist de blanch vestida
sobre un túmbol endolat,
hont semblava que la vida
apenes t' hagués dexat;
y apenes la mort gosava
entorn tos ulls blavejar...
per tu matexa semblava
qu' acabesses de plorar.
L' ayre al passar era trist,
he vist lo plor de ta mare,
fins en la paret he vist
com si plorés lo Sant-Crist...
y visch encara!

Seguint ta caxa argentada,
he arrivat al cementir;
quan en terra t' han posada,
m' he vingut á despedir.
Ma boca sobre ta boca,
ton fret alè hi ha aspirat
y un fosser ab cor de roca
dins ton bahul t' ha tancat.
He vist ta caxa dragar
la tomba que 't guarda avara,
he vist la llosa aplanar
sobre teu, tot va acabar...!
y visch encara!

VIII.

Al derrer batech del pit,
en la boca 't vatx besar,
y al volar ton esperit,
tal volta 'l vatx aspirar.
Y per forsa axò ha de ser,
puix menys qu' avans me trob lliure,
y sent un estrany poder
qu' en contra méu, me fa viure.

IX.

Jo vetx ta cambra arreglada
com si la estesses cuydant,
com si ta dolsa alenada
l' anés encara aromant.
Jo hi sent una estranya essencia
que 'm va endolsant lo respir
y 'm fa viure ab ta eczistencia

y ab ton cor me fa sentir.
Que 'm fa creure que no ets morta,
qu' aquí no hi falta ningú...
Sempre qu' algú empeny la porta
sembla qu' hajas d' entrar tu.
Mes futx l' engany y aleshores
per la casa 't vatx cercant,
y sombres enganyadores
per tot te van retratant.
Sent un volcá que m' abrasa,
no 't vetx, no puch dirte un mot...
mes tu ets dintre de la casa,
jo 't vatx respirant per tot.

X.

Lo teu recort, vida meva,
me fereix al mitx del pit;
y aquesta ferida 'm mata
sense dexarme morir.

XI.

Cada nit te vetx en somnis,
ab ton mirar sempre dols,
ab ta boca, niu d' essencies,
ab ton cos, verga de jonch.
Y es tan veritat mon somni,
que per més qu' he vist ta mort,
cada dia al despertarme,
cada dia 'm vé de nou.

XII.

Jo no sé quina tristesa

és la qu' avuy m' ha agafat,
que 'm dóna una llanguidesa
que may havia provat.
Perquè m' han dit qu' en ma cara
s' hi veya mon desconsol,
vatx fugint de tots y encara
sembla que no estich prou sol.
Com l' avar que ben guardada
sa moneda va contant,
dins ma cambra ben tancada
mos recorts vatx repassant.
Aquelles vetlles serenes
passades vora la mar,
aquell cayent de tes trenes,
aquell brill de ton mirar;
aquells llabis que semblavan
los llindars del paradis,
les cansons que murmuravan
ab adormidor encis;
tot se 'n vé á ma fantasía,
tot ressona dins mon cor,
tot me pòrta una alegría
barrejada de tristor;
y 'ls recorts van apilantse
sobre mon cor oprimit,
y sent una esgarrifansa
que 'm trosseja tot lo pit.
Fatx recort de ta agonía,
de ton respir sech y fort
que semblava qu' escarnia
les petjades de la mort;
y á mos ulls se 'n vé á ferirme
ton cos enterch y glassat,
que sembla que vinga á dirme

tristament:—Tot ha acabat!
Lo cor se 'm núa y tremola,
me sent los parpres cremar...
y 'l plor que als ulls s' agombola
per ma cara redolar.

XIII.

Quan l' hivern glasse la terra,
quan la neu blanqueje á munts,
quan, ja morta, de sa branca
tota fulla haja caygut,
una flor hi viurá encara
dins mon pit; y serás tu.

XIV.

Rossinyol que tan trist cantas,
si es qu' ho fas perquè ella es morta,
no cantes tonades tristes,
rossinyol, sino de gloria.
Ella com tu ha posat ales
y com una papallona,
se n' ha anat volant á uns márgens
de flors belles y odoroses.
Com sempre hi fa primavera,
sempre hi trova un llit de molsa
y ab sa veu prima hi refila
cent passades á tot' hora.
Canta en unes salzeredes
de fresch oratje y bon' ombra,
hont tu may has fet cantada,
ni guarnit ton niu de brossa.
Per ço, rossinyol que cantas

tristament perquè ella es morta,
si no vòls cantar d' enveja,
refíla cansons de gloria.

XV.

Ayres dolsos de marina,
á la costa no tornèu,
que la flor qu' avans gronxávau
s' ha marcit per sempre més.
Ayres dolsos de marina,
pel jardí no la busquèu,
que 'l dolor de la anyoransa
per mi 'l vull y ningú més.

XVI.

Molt sovint de dins ta cambra
brollavan rius d' armonía
y era que tes mans lleugeres
lo blanch teclat resseguían.
Molt sovint jo t' escoltava
d' amagat, y la cortina
decantava un xich per veure
com dolsament te movías.
Y no sé ab quin pler les tecles
sota tos dits s' estremían,
que desde lluny, sols ab l' ayre,
ta música conexia.
Lo teclat ara t' anyora,
ja no besa tes mans fines;
y si algú prova de ferlo
suspirar com tu solías;
escolt, escolt, y cap nota

ni com un ressò, m' arriva
d' aquelles suaus passades,
d' aquella tendre armonía.

XVII.

Ab ton nom entre mos llabis
m' adorm, y no sé què ho fa
qu' á la nit moltes vegades
me despert ab sobressalt.
Y llavors trob á ma mare
qu' en lo front m' está besant,
y la vetx qu' en despertantme,
s' axuga 'ls ulls d' amagat.

XVIII.

Qui fós un gra de la terra
que ton cos ara cobreix,
per poder besar ta roba,
per mirarte eternament!
Quan pel juhí t' axecasses
de ta tomba, ab tu també
dins un plech de ta mortalla
seguiria eternament.

XIX.

Després de ta trista mort,
ta bona amiga he trovada;
nos hem apretat la má
y no hem dit una paraula.

XX.

Los aucells que saltironan
per la sorra del passetx,
quan te veyan que passavas,
no fugían d' aprop teu.
Ara, quan per recordarte
me n' hi vatx, á sol ponent,
los aucells que 't conexían
tampoch fugen d' aprop méu.
Y he pensat moltes vegades,
per més que 't cerch y no 't vetx,
si será que m' acompanyas,
puix no fugen los aucells.

XXI.

Ja es negra nit, vida mia,
ja no 'ns pòt veure ningú;
per fer certa
ma alegría,
déxam ta finestra oberta
per passar la nit ab tu.

No sé perquè t' aborrexen
los hòmens ab tant horror.
¡Sòrt ben trista!
no 't conexen;
si com jo t' haguessen vista,
se morirían d' amor.

Te 'n recordas? ella jeya
sobre un llit tot endolat;

tu hi vetllavas
y jo 't veya
qu' ab sa bellesa 't tornavas
hermosa y bona al plegat.

Per ço t' estim ab la forsa
que sent á dintre del pit;
l' amor meva
ja no 's torsa,
ja ningú esta amor me lléva
que nasqué prop d' aquell llit.

Quan tothom te té avorrida,
jo vatx cercante, fidel;
tu en ta destra
tens ma vida;
òbram ¡oh mort! ta finestra
y 'm será 'l portal del cel.

XXII.

Sota terra, ben guardada,
ta despulla han devallat;
á mi, que 'm llènsen ahont vulgan,
baldament al fons del mar.
Qu' axis com axis, quan sone
lo corn del juhí final,
al axecarnos de terra
nos trovarèm de costat.

(Desde 'l 16 de Mars de 1874.)

FRANCESCH MATHEU Y FORNELLS.

V

PREMI TERCER

PONCELLA CLOSA NATURAL

LA MALA MULLER

Tradició.

Gran festa per lo bateig
de ma filla van fe' á casa;
senyor Batlle fou padrí,
ma conyada la comare.
Dés que varen batejar
han passat moltes setmanes;
lo padrí ve molt sovint
sa fiola á visitarne.
La diada del meu sant
me 'n ha feta presentalla
d' una crèu y un collaret
y unes belles arracades,
y en cambi d' aytal present
la meua amor me demana:

—Mestressa, jo 'm moriré
si de mí no 'n teniu llástima...
Entre mon dubte y sos prechs
ma conyada es arribada,
cap paraula nos ha dit
emperó fa mija rialla.
Va y ho conta á mon marit,
ell no vol creuren paraula:
tant li diu que jo l' engany'
que ell comença á sospitarne.

—Mestressa, que Déu vos guard'
com vulláu aconsolarme.
—Anausen' per 'mor de Déu
que pot venir ma conyada.
—Vida meua, no haváu por
que ben lluny es á hores d' ara
—Anausen' per caritat
que mon marit dèu se' á casa...
—No es á casa, que 'l so vist
defora, al camp que llaurava.
Senyor Batlle 'm ve més prop
y me 'n dona una abraçada.
Sobte la porta s' ha obert
mon marit entra en la cambra
—Senyor Batlle, mon amich,
poch florirá vostra vara
puig que la justicia ab vos
va tant mal aparellada!
Lo senyor Batlle al sentirl'
avergonyít lo cap baixa,
y jo, al véurelo, d' espant
esvehida me 'n quedava.
—No 'm creya, diu mon marit

tenius' per parroquiá á casa.
mas ho sou, vos pagaréu
qu' es just que qui compra pague.
—¿Qué es lo que tinch de pagar?
—L' honra que m' havèu llevada:
quan n' heu de dar vos sabrèu.
vos sabrèu á quan se paga.
Lo Batlle en sa confusió
fica 's la má á la butxaca
y una moneda se 'n trau
deixantla demunt la taula.
Lo marit tot somriguent
li deixa la porta franca
y aplegantne los diners
me diu consemblants paraules:
—«Ja ho veheu, la mia muller
si va l' honra ben barata:
de la dels dos al plegat
cinch pesetes n' han donades!

Ja se 'n va á ca 'l argenter
y fa fer un plat de plata;
la moneda sobressurt
per dessobre la vorada.
Tots los dies per menjar
devant meu lo posa á taula;
en va son tots los meus prechs
son en va les meues llágrimes:
—Mon marit, sou ben crudel.
—Be us tinch be prou regalada,
¡poques mullers trovaréu
que menjen en plat de plata!

—Pare; may ve lo padrí

cada dia abáns pujava.
—Ma filla, está molt malalt
que va rebre un colp d' aixada.
—Pare, perqué no 'm respón,
perqué no 'm respón la mare?
—Es que 'l Senyor la volgué,
es que Déu se l' ha emportada.
—¿Y ahont se l' ha enduyta Déu?»
—Al Cel, filleta estimada.
—¿Y al Cel també menjará
ab un plat de plata, pare?
—No, filleta; ja 'l Bon Déu
dèu haverla perdonada.

MENCIÓ HONORÍFICA ESPECIAL

EU SELLÉ [1]

A n' eus meus amichs qu' eu dia de S. Jaume avespre 'm dexaren per anarsén á ballá enmitj de la Plassa Nova.

Bergantells, feysvós la clenxa,
posauvós eu vestit nou,
que la plassa está enramada
de canyes verdes y poll:

Anauhí, només que sia
per senti la bon' eló
d' eus brots de murta florida
qu' han escampat p' eu trispòl.

(1) Aquesta composició está escrita en pollensí vulgar.

Eus festés están encesos,
y á sa clara resplandó
¡com lluhen les creus de Malta,
cordoncillos y betóns!

Batle y obrés ja se 'n venen
emb una guarda d' al-lòts
que duhen fayes enceses
correguent y pegant bots.

Les xeremies ja s' inflan
y grunyen apoch apoch,
¿no sentiu eu tamborino
com ressona y fa renou?

Ala, al-lòts, cap á la plassa,
que vos crida 'u fabiol!
sús, correu!... ¡Aquexa 's bona!
¿Que hi anau sense serró?

Mirau qu' eu batle ja 'ncanta
la primera, y son ben molts
eus qui la volen: ja hi diuhen
per dotze lliures y sous!...

¿No trobau que dotze lliures
per la primera 's ben poch?
pujaulé fins á cinquanta,
¡que cinquanta!... á cent y tot!

De lleugé sabeu que hi bota,
sabeu que hi volta d' ayrós
un bergant em les butxaques
buydes, ben buydes de tot!

¿Y qui no tira cent lliures
per pegá un parey de bots
y per suá la paleta
y fersé aná 'u cap entorn?

Ja comensan!... Xeremies,
tamborino y fabiol
tot gruny, gemega y grinyola,
volta y botetja tothom!

Bergantells, cap á la plassa
falta gent, y fora son!
Ala, al-lòts, á batre murta
fins demá que surte 'l sol!...

Jo, mentrestant, com un frare
que viu retirat del mon,
dins eu sellé xano, xano,
me 'n iré á testá 'u vi dolç,

Y assegut ran d' una bota
com romeu prop d' una font,
ompliré y buydaré alegre
eu cadaf mes gran de tots,

Y me 'n riuré de tots voltros
qu' anau darrera l' amó'
fins qu' eu montona m' ajegui
y clogui mos uys la son.....

Pollença 1870.

PATRIA

VI

PREMI PRIMER

ENGLANTINA

¡VISCA ARAGÓ!

«..... de la mort cruel perpetraren los francefos á finch de Dezembre 1174 de Bernat Dolms Gouernador dels Comtats de Roffelló, y Cerdanya per lo Rey de Aragó quel prengueren en Elna, y portaren lligat al Castell de Perpinyá, ahont lo Rey de França mana lleuar lo cap junt al foffo y apres feu pofar à la puta de vna llafa.....»

ANDREU BOSCH.—

Titols de honor de Catalunya, *Roffelló y Cerdanya*. Lib. I.

Et fleverunt eum omnis populus Israël planctu magno, et lugebant dies multos.

Machab. Lib. I, cap. IX, vers. 20.

Quan sapigué que 'l francès
pe 'l terme d' Elna trescava,
se 'n va anar en Bernat Oms
á cavall enmig de plaça:

Capell de ferre y broquer
y pica de freix portava,
lo cavall encubertat
com si fos un cap d' esquadra;
Devora d' ell l' escuder
corria bandera alçada,
y ab ballestes y buyrachs
sos servidors y missatges.
¡A l' arma! anava cridant
per los carrers hont passava
y dones, vells y fadrins
exian tots de llurs cases.
Carrer amunt darrera ell
corre la gent fent onades,
y començan de lluhir
coltells y falçons y dalles.
Ja 'l rodejan los mes braus
com arriba enmîg de plaça
y dret damunt los estreps
en veu forta axis los parla:

—Retruny per conques y afraus
lo trepîg de gent estranya
que se 'n ve á fernos esclaus:
¡Sús, á la guerra, los braus
del Rosselló y la Cerdanya!

¡Guerra al franch, ja que acomesos
altra cosa no 's pot fer
que morir matant francesos;
morts nos vejan, may sotsmesos
sota 'l jou de l' estranger!

Al sò ferest de la gralla

prènga 'l soldat lo coltell
y 'l pagès trèga la dalla,
que per corre' á la batalla
tot es hú llança ò rastell;

¡L' eyna ray! Si 'l qui guerretja
te ardiment, fins son vençuts
los contraris ab bassetja,
que ab ella esclafa y trossetja
l' home ardit capells y escuts.

¿No heu vist may lo bou orat
que acomès, los cans agafa,
los corneja, 'ls alça irat,
per en terra los rebat,
y ab ses potes los esclafa?

Axis, y donchs, per la terra
lluytèm ardits, companyons,
sens comptar los que 'ns fan guerra:
quan n' haja passat lo ferre
ja 'ls comptarán els voltóns!

Dels broquers no 'ls valga 'l gruix:
llancèmnos apilotats
sobre ells, com á calabruix
que brunz y rebota y cruix
y esmicola los sembrats.

Avant! y si per dissort
moríssem tots á la guerra,
no 'us dolga pas, que la mort
es l' últim pler y conhort
del qui lluyta per sa terra,

Y al caure sota la França
tots de sanch remulls y xops,
contra l' host que ardida avança
sortirán cridant venjança
tot arrèu guardes de llops!.....

Companys: per conques y afraus
s' ou trepîg de gent estranya
que se 'n ve á fernos esclaus:
¡Sús, á la guerra, los braus
del Rosselló y la Cerdanya!—

Ficá esperóns al cavall
no be finá tals paraules,
y seguit dels mes valents
sortí resolt de la plaça.

Com lo llop que surt del cau
y botant parets y márgens
segueix lo quest del remat
que pastura per la plana,

Fora vila en Bernat Oms
travessa valls y muntanyes
y passa boschs y torrents
cercant l' host del rey de França.

Ficsos los ulls á la neu,
la pensa en lo franch posada,
de nit y jorn va seguint
les senyals de ses petjades.

Dés de 'ls cims, á son entorn
cap al tart la vista escampa,
y escorcolla ab son esguart
los recons de l' encontrada.....

¿Que 's allò al fons de la vall
que 's belluga y que s' atança
lluhint igual que si fos
un drach vell cobert d' escata?

—¡Son ells! son ells!..... crida n' Oms,
y ab los tres mil que comanda
corra ardit contra deu mil
y 'ls envest y los fa cara.

Francesos y catalans
s' encometen y s' agafan
y lluytan á qui mes pot
barrejats dins la batalla;

Y s' ouhen trompes y corns,
y 's senten croxits d' espases
mentres rebota 'l pedreny
pe 'ls escuts y les adargues.

Retronan pe 'ls comellars
los colps fexuchs de les maçes,
y axordan ab sos bramúls
los falconets y bombardes.

¡Visca Aragó! van cridant
los que lluytan y els que cauhen;
—Envant, envant, crida n' Oms
á n' els que vius li romanen,

Feríu y tocáu los corns
mes no sonèu á retraure
que aquí hem vingut á morir
por no se' esclaus de la França!—

Y al crit de ¡muyra 'l francès!
lluytan, feren, rompen, matan,
s' estrenyen y s' abrahonan
y s' empentetjan y cauhen,

Y semblan los catalans
ab l' ardiment que combaten,
segadors á qui la Mort
haja donat esquerada!.....
. . . . . .

Com l' olivera que cruix
quan l' atupa la ventada,
y 's doblega y gisca y pert
d' en una en una ses branques,

Axis n' Oms s' aguanta ferm
entremîg de la batalla
y á son entorn als mes braus
d' en un en un los vèu caure:

Son poltro gira lleuger
enmîg d' un rotllo de llances
dementres ell va lluytant
fent remolins ab la maça,

Y esquexa los cosselets,
parteix escuts y cuyraces
y afica dins lo cervell
los capells que á colps esclafa.....

Nafrat al pit son cavall,
ab los morts ensopegava;
de la sella bota n' Oms
y 'l mira trist y s' esclama:

—¡Ditxós tu, company fidel
que pòts morir en batalla,.....
¿Per què no hi mor ton senyor
que tan á plé 't cavalcava!.....

Francesos lo posan pres
y 'l se 'n menan entre llances
y als que 'n el camp dexa morts,
tot fent via, axis los parla:

—¡Adeu, companys, mes sortats
que no jo cent mil vegades
dés que trobáreu la mort
que ab tant d' afany jo cercava!

Vosaltres aqui quedau
tots escampats per la plana
com infantons adormits
á la falda de sa mare,

Vosaltres ja sou al cel,
ja lliures sou tots vosaltres;
jo catiu vaig á penar,
á penar en terra estranya!

No podré lluytar may mes
per la terra catalana!.....
¡Pátria mia, Deu t' ajut!
¡Deu te lliure de la França!—

Doblega n' Oms per un coll
y també 'ls que l' acompanyan,
y el sol per darrera 'ls cims
boyrós y trist s' enfonzava.

Si voleu sebre de n' Oms
quina la sort es estada,
del castell de Perpinyá
miráu la torre mes alta
que 'l seu cap allá hi veurèu
ficat al cim d' una llança:
groch lo veurèu si 'l mirau
anit que fa lluna clara,
tot embullat dels cabells,
begut de polsos y galtes,
la color morta y ulls cluchs,
la boca oberta y morada.

Desde 'l mur de Perpinyá,
qu' assetian los de França,
al clar de lluna, totsol
fit á fit se 'l mira 'l guayta;
y mentres resa pe 'l mort
un pare-nostre 'n veu baxa,
fent á tan brau cavaller
les honres de remembrança,
per lo castell del enfront
s' hi senten cants y rialles
dels soldats que van pe 'ls murs
ab teyers fent alimares.

Se senya l' atalayer
tan bon punt el res acaba

y 's passeja amunt y avall
pe 'l terrat de la murada,
sense fer cas dels dardells
que 'ls francesos li desparan
tots en filera jugant
á qui primé 'l ferá caure.
Somriu alegre com sent
bronzir les fletxes que passan,
y axís comensa á cantar
ab veu pomposa y galana:

LA ESPASA DEL REY DE FRANÇA

CANSÓ

I.

La Espasa del Rey de França
la varen fer dos bruxots,
mentres l' un feya la fulla
traballava l' altre 'l pom:
d' Espasa axis com aquesta
no n' hi há cap altra al mon,
tota sola ix de la beyna
com la serp de son cau fosch,
y corra y boteja y canta,
dringa y dona giravolts.
Mes lo guayta qu' ara vetlla
diu á sa llança:

No tingas po'!
¡Muyra la França!
¡Visca Aragó!

II.

Tot avuy que corra y balla
pe 'l castell d' allá 'l enfront,
pe 'l castell que te 'n penyora
lo francès del d' Aragó:
jo la veig per les murades
com á folla pegant bots,
tan bon punt corra de punta,
tan bon punt corra ab el pom;
fins la sent que riu y canta,
riu y canta de debò!.....
Mes lo guayta que la 's mira
diu á sa llança:
No tingas po'!
¡Muyra la França!
¡Visca Aragó!

III.

Dés d' açi jo l' he sentida
conversar ab son senyor:
—Molta sanch, senyor y mestre,
m' has feta tastá 'n el mon,

la que avuy me feres beure
fonch de totes la mellor!
no crech pas que n' hi haja un' altra
tan bona com la de n' Oms;
no 's tot hú sanch catalana
que la sanch de malfactors!
Mes lo guayta que l' ascolta
diu á sa llança:
No tingas po'!
¡Muyra la França!
¡Visca Aragó!

VI.

—De la sanch que avuy m' has dada
ja 'n voldria un altre poch,
que per á mi fonch mes dolça
que la llet per l' infantó:
tant y tant enllepolida
n' he quedada, mon senyor,
que tan sols per una gota
que me 'n dasses cada jorn,
jo 't daria 'l que volguesses,
mal volguesses tot lo mon!—
Mes lo guayta que l' ascolta
diu á sa llança:
No tingas po'!
¡Muyra la França!
¡Visca Aragó!

V.

—Per la sanch que tu vols beure,
diu lo Rey, no vull el mon:
jo 't daré sanch catalana
molta mes de la que vols
si tan sols m' obras les portes
que tancá 'n Blancha tan fort:
de aquexa sanch, si les obras,
jo 'n feré brollá' una font,
una font hont pugas beure
seguit, seguit nit y jorn!—
Mes lo guayta que l' ascolta
diu á sa llança:
No tingas po'!
¡Muyra la França!
¡Visca Aragó!

VI.

Tan bon punt ho sent l' Espasa
d' alegría pega un bot,
y al seu mestre diu alegre:
—Prènme, prènme per el pom:
corrèm junts á obrir les portes
que tancá 'n Blancha tan fort!
Y Espasa y Rey ja se 'n venen
abraçats y folls d' amor;

l' Espasa 'l besa á la boca,
lo Rey la besa á n' el pom.
Mes lo guayta que se 'ls mira
diu á sa llança:
No tingas po'!
¡Muyra la França!
¡Visca Aragó!

9 Abril 1874.

RAMON PICÓ Y CAMPAMAR.

VII

PREMI SEGON

PONCELLA OBERTA D' ENGLANTINA

PARTIDA

Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

Va en el cel la mitja lluna
Cuberta d' un vel de sanch;
Nubolades que s' enfilan
Forjan centelles y llamps.
¿Hont s' en van los núbols negres?
¿Hont s' en va la tempestat?
¿Perquè de la santa ira
S' umpl' la copa fins dedalt?
Ay, l' illa d' or nomenada!
Ay, lo verger de la mar!

Per Mallorca la moresca
L' hora de mort sona ja.
—Rey en Jaume ¿quí 't fa moure?
¿Quí t' empeny á guerrejar?
—La Fe de qu' en so defensa,
Justicia de qu' en so el braç.—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

Barcelona les campanes
Tota goig fa repicar,
Mas los repichs qu' ella dona
Son d' un regne els funerals.
En monestirs y parroquies
S' ouhen canturies y salms;
Los religiosos sermonan,
Et absolen los prelats.
No hi ha tort que no s' olvide,
Ni venjança que no call'.
—¿Perquè tocan? ¿perquè pregan?
¿Perquè á Deu venen clamant?
—Per estendre la fe santa
Ajuda al cel demanam.
Aragó dins sanch sarrahina
Vol ofegar l' Alcorá!—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

—¿Què s' hi passa? ¿què s' hi passa
Dins castells y dins palaus?...
—Despenjan escuts los patges,
Arçons portan los criats;
Les dames brodan senyeres,
Les donzelles suspirant,

Cifres d' or, cifres de plata,
Per llurs servidors amants.
De la guerra es la conversa,
Qui té briu es el qui val;
Callan los lays amorosos
Per los himnes del combat.
L' esperança tot ho aviva
Y es la fe qui fa esperar!
Bens del mòn ó bens de l' altre,
Joya del guerrer serán!—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

—Vosaltres los de la forja
¿què forjau tan acuytats?
—Forjam espases y azcones
De bon tempre y de bon tall.
Cada azcona qu' ix de forja,
Ix per tallarne cent caps;
Quiscun dart, cada sageta
Un cor infeel nafrará.
De grillons y de manilles
Ne forjam á milenars;
Per los presoners de guerra
Encara prou no n' hi haurá.
Cada colp demunt l' encruya
D' un colp de mort n' es senyal:
Ades! tam! tam! no hi ha tregua!
Per l' infel tampoch n' hi haurá!—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

—¿Ahont anau ab l' estrumbori?
¿Qu' es ço que vos n' aportau?

—Fones son y catapultes
Qu' han los murs d' enderrocar.
Cada cruxit qu' el mur fassa
Ferá mella dins l' islam;
Cada tor que venga á terra,
La Kaba en tremolará.
—¿Qu' aportau á dins les botes?
—Portam pega y enclitar
Per passar á foch y á cendra
Mesquites, alberchs, casals.
Per molt de foch que s' encena,
Mes n' hi ha d' ira en los cristians;
Per altes vajen les flames
La de la fe mes hi va!—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

—Per los carrers y les plaçes
¿Quín aplech corre d' infants?
—Fan lo joch de la batalla,
Y als moros donan contrast.
—Á sò d' atabals y trompes,
¿Per qu' es la crida que fan?
—Qui vol anar á conquesta
Se 'n tendrá per ben pagat.—
Per açí els mesnaders passan,
Per allá els homens de mar.
—¿Qu' arrenjan aquí?—Les tendes.
—¿Qu' arrenjan allá?—Els velams.—
Tot picant los mestres d' axa
Van les naus calafetant.
Guerrers qu' exes naus s' emporten
Sols vencedors tornarán!—

Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

De mitxjorn y tramuntana
Devallan guerrers armats;
De peu braves companyies,
Companyies de cavall.
—Pas als templers de creu roja!
Als de n' Huch de Ampuries, pas!
Als de Bearn, del Rey, del Bisbe,
Als vassalls d' en Nunyo Sanç!—
Camí de Salou tots prenen,
Pifres y anyafils sonant;
Allá á Salou los espera
Estol de trescentes naus.
—¿Perquè tanta d' host s' aplega,
Y tanta vela en la mar?
—¡Ira de Deu! ço que volen
Prest n' Abu-Yahie ho sabrá!—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

Lo port de Salou s' esfondra,
S' esfondra de gent que hi ha;
De tot l' Aragó s' hi ajuntan
Pares y fills y germans.
De partir l' hora j' arriba,
Clarins sonan y atabals;
¡Que son de estrets los abraços!
¡Que tendres los comiats!
Ploran mares, ploran filles.
—Ay, dones, ¿perquè plorau?
Si abans no guanyan la terra,
Será el cel que guanyarán.

L' esperança que s' emportan
N' es flor que no 'ls fallirá:
Casa y haver en nou regne,
O ab Deu corona inmortal!—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

Ja les naus llevan les áncores,
Ja els remers van á compás;
Ja lo vent infla les veles,
Ja els còmits fan la senyal.
L' armada demunt les ones
Sembla estol de cisnes blanchs:
Bon vent, afanós, l' empenye!
Bon vent lo torne triunfant!
—Visca el Rey!—per tot retrona.
Y en la galera real
Munta en Jaume, en sí sentintse
Del foch de Deu inflamat.
Saluda á tots en la popa,
S' agenolla y va cantant:
—Kirie eleyson! kirie eleyson!
Deu m' endreçe! Deu mos salv'.—
Sus! via sus! á Mallorca!
Mort als alarbs!

C. D. M.

VIII

PREMI TERCER

PONCELLA CLOSA D' ENGLANTINA

CANÇÓ DE GESTA

Dieus, si 'l play, me don lezer...

I.

Cantem la gesta antiga del fort Guillem,
Vescomte de Moncada y del Biern.

Envers de tramuntana hi ha un castell,
No 'l poren retre ab armes prínceps ni reys;
Torrejat de cinch torres, quatre als cantells,
A la del mitx mes alta que lluny se veu,
Lo penó dels Moncades vola soberch.

Colcant entra á la clasta lo fort Guillem,
L' estrep corre á servarli son escuder.
Du cuyrassa fexuga, lloriga y elm;
Los esperons que porta d' or y argent
Cada passa que dona sonan en sech.
Quant arriba á la cambra de sa muller,
Serventes hi brodaven, ella no hi es;
Pe 'l miradó 'l guaytava; d' allá s' en ve
Ab sa mare Guillema y 'l Gastonet.
—¡Oh mare, oh esposa mia, axí 'us guard' Deu
Com ne duch bones noves de part del Rey;
Si saber les volíeu, ja les diré.
Demá, á posta de lluna, quant l' auba trench,
Ab tota la maynada nos anirém
A Salou ahont s' aplegan braus cavallers
Per anar á Mallorca á vençre 'l Xech
Y als seus, qui de Mahoma servan la fe.
Perque aprenga de lluytes, menam al Rey;
Sanguinoses batalles ja les tindrem,
Ombrará les mudaynes la santa creu;
N' haurém bon guany y fama per sempre mes.

Quant de parlar finia lo fort Guillem,
Mare y muller ploraven amargament.
En braços de sa mare lo Gastonet
Quant sent que 'ls altres ploran, plora també.
Guillem lo pren y 'l serva, donantli un bes;
Lo nin al coll li nua los blanchs braçets.
—¡Oh mon fill, si tu fosses are home fet,
Vendríes á combatre los infeels,
Brandant punxuda llança devora meu.
Dia vendrá en que mostres preclarament
Que vens de bona raça de batallers!
¡Oh ma mare Guillema de Castelvell,

Mon fill jo 'us encomano y ma muller,
Si per cas no tornava quant torni 'l Rey.—

Obrint de la capella l' ample canzell,
Un patje encen los ciris y 'l llantoner.
Guillem, nua la testa del brillant elm,
Ab sa esposa y sa mare passa pe 'l rench.
Derrera 'ls tres camina un monjo vell,
Los servents y homens d' armes venen aprés.
Pe 'ls finestrals de vidres blaus y vermells
Lo raig derrer entrava del sol ponent
Colorint los retaules de les parets.
Devotament y pia diuen sants prechs;
Llatí salmeja 'l monjo, tots los demés
En romanç desyare van responent.

Quant la lluna 's ponia, de l' auba al trench,
De son castell baxava lo fort Guillem.
Los qui li van derrera son quatrecents
Entre barons y comtes y feudaters.
Cap á Salou fan via ahont es lo Rey
Y á l' host bella s' ajuntan alegrement.

II.

Ja trepitjan Mallorca los catalans:
Si encare es sarrahina, prest no 'u será.
Cap á ells s' en venien los forts alarbs,
Si van derrera lluyta, bé la tindrán.
Guillem de mans del Bisbe n' ha combregat,
Ja cualca, guarnit d' armes, son cavall blanch.
—¡Barons de mon llinatje, pus que sou braus,

Tots á la devantera, firam, firam!—
Abdues hosts començan aspre combat,
Les llanços catalanes, féren turbants,
Dels alarbs les sagetes y alfanchs arcats
Féren capells de ferro çaragoçans.
Lo bon Guillem corria fortment cridant,
Sa espasa degotava calenta sanch.

Envers ell ja s' atansa un capdill brau
Membrut, color morena, ab mantell blanch.
Cubert va de clapada pell de laupart,
Ab corretja percincta ahont li brodá
La cativa mes bella de son palau
Los mots de mitx versicle de l' Alkoran.
La sageta que llança s' en ve siulant
Y al mitx del pit se clava del cavall blanch.
Guillem cau, y s' axeca, venta son brant,
Corre y gran colp ne dona, al negre alarb;
Lo brugit retentía pels comellars.
Cau allargat en terra lo fill d' Agar,
Per la boca li surten gleves de sanch.
Aprés d' ell s' en ve un altre y un ters y un quart
Bramulant com les feres dels arenals.
Axí com lladradora guarda de cans
En lo bosch enrevolta lo fer singlar,
Revoltan al Vescomte per totes parts
Sarrahins qu' acudexen clamorejants.
En son cor hi sentía un dolor gran
Lo fort Guillem quant veya los seus llunyans
Ferint l' host sarrahina prop de la mar.
—¡Oh Rey, oh comte En Nunyo! ¿cóm no m' aydau?
¡Oh car Ramon, avina, pus m' ets germá!—
Ja 'ls sarrahins li clavan coltells tallants,
Ell encare bregava nafrat y las.

Los colps demunt li queyen calabruxats,
Tot son cors degotava vermella sanch.
—¿Qué hi pot fer hom si lluyta sol contra tants?
¡De ma mort, pátria mia, t' en sia grat!
¡Oh ver Deu, la meua ánima jo 'us encoman!

Com lo roure de segles ferit del llamp,
Que mou en sa cayguda un renou gran,
Axí En Guillem va caure y aquí finá.

III.

Mallorca fou cristiana per Aragó,
Mas, finida la guerra, los vencedors
A la llar que dexáren no tornan tots.

Al castell de Moncada venia un jorn
En Berenguer lo noble de Pallafols.
Na Garsendis brodava un drap preciós
Vora de Na Guillema que ab bona amor
Mostrava de doctrina al nin Gastó.
—¡Oh mare, oh noble esposa de mon senyor,
En Guillem é son frare lo bon Ramon
En los camps de Mallorca son morts tots dos!
Lo Rey sa mort planyía ab los Barons;
Greu revenja 'ls jurárem é greu ne fou;
Mallorca fou vensuda per Aragò.—

La trista Vescomtesa pert la color,
Plorant esbalahida plant amargós:
—¡Oh dona malanada qu' are ne som!
¡Oh Guillem, la sort vostra dolenta fou!

Com un remat d' ovelles sense pastor
Ahont sens perill s' afartan de sanch los llops,
Romandrán tots los vostres, si vos no hi sou.
Ja no podréu un dia donar socors
Al tendre fillet nostre, pobre infantó,
Si pera contrastarnos venen los Folchs,
Ni ell de vostra vellesa será estaló.
¡Ay las! un temps l' asséyeu sobre 'ls genolls
Y content reüllaveu son cabell ros.
Quant la son li venia, en son breç tou
Sa mareta 'l breçava ¡ab quina amor!
Are per sempre es orfe, pobre minyó,
Ab mala sort va náxer en aquest mon.
May més farém membrança d' alegres jorns
Com ans, quant retornaveu del Rosselló
Capdellantne l' host bella de prous Barons.
Pus may 'nirán de caça llebrers ni astors
Que 'l cornar conexien de son senyor.
May més hi haurá alimares, festes ni borns
Ni cançons ni musica de trobadors.
Lo penó que brodava pera 'l retorn
Ab fogasses daurades y vadellons
Are será de sarja de color fosch.
En la capella, oh patjes, cremau brandons,
Cantau absoltes, monjo, de nit y jorn,
Vestiu, los de Moncada, dol rigurós.
¡Malaventura trista nos vingué á tots!—

Açó clamant, sentia forta dolor,
Y ploraven les fembres al seu entorn.

MATHEU OBRADOR BENNASSAR.
(De Felanitx—Mallorca.)

FE

IX

PREMI PRIMER

VIOLA

SANT FRANCESCH S' HI MORIA [1]

La Plana de Vich
diu que 'n trau florida
des que Sant Francesch
l' amor hi predica,
l' amor de Jesus,
l' amor de María.

(1) Entre 'ls molts y hermosos recorts que dexá Sant Francesch de son passatge en la relligiosa ciutat de Vich, son molt oviradors dos baxos relleus que 'l representan ab les mans al cel en actitut de predicar. Un d' ells se pot veure en un dels torreons del antich mur de la ciutat, á la banda de mitxdia, y l' altre no gayre lluny del primer, damunt del portal de la casa del gremi dels aluders, al sol demunt del pont que deu son nom al Sant en recordança, segons diuhen, de ses predicacions: despres de les quals, contan les Cròniques Franciscanes, s' en aná á fer oració al mitx d' unes rouredes que hi havia prop d' hont lo Gurri trenca la carretera que va de Vich al antiquíssim poble de Roda. Lo pagès de la masía, desde llavors anomenada Pou de Vida, al saber que era Fra Francesch aquell á qui doná socós, axecá entre 'ls arbres un altaret que convertit en oratori aná crexent y axamplant-

Tan dolces amors
lo cor li ferian;
sortint de poblat,
pels boscos sospira:
—«Mon Deu y mon tot,
»per aquell qui us tinga,
»mon Deu y mon tot,
»qué dolça es la vida!
»mes dolça es la mort
»si d' amor moria!»—
Cada mot que diu,
aucells responian:
—«Ay dolces amors,
»ay flor sens espina!»
Tot pregant, pregant,
d' amor defallia,
los braços en crèu,

---

se á l' ombra beneyta del arbre de la relligió franciscana que abans de gayre posá fondes arrels en nostra patria, estenenthi ses branques de llevant fins á ponent.

Essent axís, la capella de *Sant Francesch s' hi moria* es de les poques del mon dedicades á un sant estant encara en vida, puix fou feta en l' any 1225, haventse escaygut en 1226 la mort del Sant Patriarca. Lo retaule del altar major degut al pinzell d' un vigatá de principis d' aquest segle lo representa en son amorós defalliment, al punt en que 'l bon pagès li oferia l' aygua.

Alguna hora 's diu que hi baxavan los frares del convent de Sant Tomás á cantar l' ofici y esplicar les glories del Sant en sa diada, y á rua feta anavan al aplech de la tarde la gent de Vich y dels pobles vehins: ara hi van ab prou feynes los pagesos del voltant á acompanyarhi sos fills que dexan perdre de mot en mot exa tan hermosa y veritable llegenda. ¡Festes de aquell temps ahont lo poble bevia á doll la veritat y la poesía, hermosos aplechs ahont als peus de un Sant y á la mística veu de la campana s' ajuntava lo bo y millor de les encontrades, qué trist seria havervos de dir adeu siau! Apar que 'l vehí monument celta que vetlla com lo geni de l' antigor sobre la Plana, pardamunt en l' acimada capella de Sant Jordi, enfonza poch á poch son front de roca sota terra espantat de veure esfullar y malmetre de flor en flor sa corona de tradicions y festes populars que foren l' alegría d' aquells pobles.

Vulla 'l Sant esser tot temps l' ángel de la guarda de la Plana, y conservarhi pura com ses aygues la fe que encara hi floreix en la may prou estimada terra de mos pares!

l' ullada esmortida,
sembla un serafí
que al cel tornaria;
lo troba un pagès
desota una alzina,
duya un canteret,
de bèure 'l convida.
Quant s' es retornat
Sant Francesch sospira:
—«Pagès, bon pagès,
»digaume, per vida,
»¿d' hont es aquesta aygua
»que tant me delita?—
—»N' es aygua del pou
»del pou de l' artiga.—
—»Si es aygua del pou
»será 'l pou de vida
»des que mes amors
»l' haurán benehida.»—
Y 'ls aucells del bosch
ab gran melodía:
—¡«Ay dolces amors,
»ay flor de la vida!»

Ahont caygué 'l Sant
ara hi ha una hermita,
la de Sant Francesch,
Francesch s' hi moria.
De tantes que 'n té
n' es la mes antiga.
Un ángel d' amor
hi canta y refila
de l' hermita al pou,
al pou de la vida:

n' es ángel de nit,
rossinyol de dia;
quant canta mes dolç
(pagesos ho diuhen)
n' es la veu del Sant
que encara hi sospira:
—«Vigatans, veniu
»á l' aygua de vida;
»per la set d' amor
»de melló' 'n tenia
»que 'n son quatre fonts,
»mes quatre ferides».—
Vigatans anèmhi
puix s' anyoraria,
que 'ls frares no hi son
á cantar matines,
ni hi venen á aplech
la gent que hi venien.
¡Jardí de virtuts,
dolça patria mia,
claveller del cel
com t' has desflorida!
Serafí encarnat,
ma terra us estima;
quant del cel estant
benehiu l' hermita,
benehiu los fills
dels qui l' han bastida,
la ciutat de Vich,
sos camps y masíes,
que si 'ls benehiu
tot refloriria,
y ab los rossinyols
d' aquexes bardisses

cantarèm pel mon
eix cant de delicies:
¡Ay dolces amors,
Jesus y María,
qui al cor vos tindrá
tindrá 'l cel en vida!

JASCINTO VERDAGUER, *Pbre.*

X

PREMI SEGON

PONCELLA OBERTA DE VIOLA

LA PRIMERA LLÁGRIMA

De dol lo mon se vestia,
de gotx l' infern tremolava
y al negre fons del abisme
forjava la Mort sa dalla.

Del afrontat Paradís
demunt la porta tancada,
l' espasa de llamps terribles
l' Angel de l' ira brandava.

Eva y Adam esmarrits,
del Paradís allunyantse,
la veu de son Deu ofès
tronar sentian encara.

Y fugian y fugian
del Paradís y dels ángels,
y fins de llur propi cor
també fugir intentavan.

Y muts, seques les palpebres,
girant la folla mirada
sens veure res, sols l' abisme
de la miseria oviravan.

¡Dolor primera del mon
infinita y solitaria,
sens una veu de conhort,
sens un gemech ni una llágrima!

Y fugian y fugian
per un desert sens herbatge,
no mes trobant al entorn
del fer lléó les petjades.

L' inmensitat devant ells
s' estenia desolada
y 'l cel boyrós, endolat,
un altre desert semblava.

Y la veu del trò potenta
parexials l' amenaça
de les venjances del Cel
qu' allá en l' altura s' armavan.

Camina, caminarás,
dins un rocam se trobaren
de pedres ermes y tristes
com los ossos d' un cadavre.

Y allá, sentintne l' udol
de les feres amagades,
los reys de tota la terra
esporuguits tremolavan!

Y afanyosos, sens alè,
sobre les roques pujaren
y á l' altre costat vejeren
mes sorrals... desert encara.

. . . . . .

Moria 'l jorn: entre núbols
lo sol groguench apagantse
un de sos raigs tremolosos
cap á la terra enviava.

Eva d' Adam sostinguda
la testa alçá trasmudada,
y vers lo Cel los seus ulls
ab aquell raig s' axecaren.

Y llavors... com entre boyres
l' estel amorós de l' auba,
sobre sa cara dolrosa
brillá la *primera llágrima!*

Y, baxant pel raig de sol,
l' Angel dolç de l' esperança
ab un oscle de conhort
cambiá la llágrima santa.

D' un vol la pujá 'n al Cel
y als peus de Deu va posarla.
Obrí son trono 'l Senyor
y 'ls esperits tremolavan.

Un esguart de pïetat
llençá Deu sobre la llágrima,
y dins ella, á tal claror,
l' iris de pau va brillarne.

. . . . . .

Callava per tot lo Cel
l' himne de gotx perdurable,
y axí va parlá 'l Senyor
á l' Angel de l' esperança:

—Angel de llum, tendre fill
de les bondats inefables,
puix tant estimas la terra,
ella será ton reälme.

Del home serás germá
en son llarch pelegrinatge;
y quant pel dol abatuda
inclini la testa lassa,

tu de ses llágrimes pures
recullirás lo sant bálsam,
tu axecarás los seus ulls
envers lo Cel qu' es sa patria.—

Digué 'l Senyor: cap al mon
prengué l' Angel la volada,
y sobre 'l trono del Fill
hi resplandia la llágrima.

———

Y l' Angel passava cels,
y sols y mons ne passava,

quant vejé un' estrella pura:
n' era l' estrella de l' auba.

Sobre d' ella aturá 'l vol
l' Univers per contemplarne,
y lluny va veure la Terra
com un llumet que s' apaga.

Mes son esguart d' inmortal,
l' espay inmens travessantne,
vejé allá en mitx d' un desert
sos nous germans que ploravan.

Escoltá, y sentí una veu
que de llur cor eczhalada
pujava al Cel y 's perdia
llunyedana, llunyedana.

Escoltá, y allá 'n l' altura
sentí lo cántich dels ángels,
qu' ab onades d' armonia
per l' Univers s' escampava.

Y la veu que de la Terra
entre gemechs s' axecava:
—Perdó, perdó, repetia,—
perdó per nostra nissaga.—

Y les veus dels inmortals
allá 'n l' altura cantavan:
—Benavirats los que ploran,
beneytes sian les llágrimes.—

MIQUEL COSTA Y LLOBERA.
(De Pollença de Mallorca.)

XI

PREMI TERCER

PONCELLA CLOSA DE VIOLA

ESGLAY

Vigilate, quia nescitis diem neque horam.

S. Mateu.

—¡Quines llums! ¡quina canturia!
¿Qu' es tot axó, válgam Deu?—
—Es un combregar que passa;
Ningú sap si hi será á temps.—

—¿Qui ets, colometa blanca?
Tant sola y trista ¿de hont vens?—
—So la esperança y m' envolo
De un cor que ja no glateix.—

—¿Perqué fugiu tant joyosos
Tot depressa, buytres fers?—
—Som les passions dolentes;
De carn morta no 'n volem.—

—¿Qu' es axó qu' esquinsa l' ayre
Com lo xiulet de una serp?—
—La darrera flastomía
Que ha ofegat un ¡ay! darrer.—

—¿Perqué fugen homs y dones
Llensant sospirs y gemechs?—
—Dexan tot sol un cadavre
Entre quatre ciris verts.—

—Y vos, la pobre velleta,
Assi arrodida ¿que hi feu?
¿La mort á vos no us espanta?
¿Perqué no fugiu com ells?—

—So una bona obra y voldria
Tornar lo be que me han fet:
¡Qui sap si podré jo sola
Obrir la porta del cel!—

—¿Qué son exos colps que sento?—
—Es l' aixada del fosser.—
—¿Y aquet clot que fan tant fondo?—
—Es un llit pel son etern.—

—¿Y ahont va aqueixa ombra tant trista
Per ex camí tant estret?—
—Es una ánima perduda
Que va al judici de Deu.—

—¡No sentiu quin plor mes tendre?—
—Es lo plor dels angelets.—
—¿Y aquets cants? ¿y exa alegría?—
—L' alegría del infern.—

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

¿Ahont so, Deu meu? ¿ahont me trobo?
Quina foscor! ¡quina fret!
Amparaume, Verge Santa.
¡¡Ay si 'l mort fos jo mateix!!!

ANICET DE PAGÉS DE PUIG.

MENCIÓ HONORÍFICA ESPECIAL

GOIGS

EN LLAHOR

DE LA MARE DE DEU

ENDREÇA.

Verge santa benehida,
Mare del qui us ha creat,
Vos fereu brollar la vida
que va estroncar lo pecat.

La vostra divina planta
trencá del pecat lo pont;
l' Ave Regina se us canta
á les quatre parts del mon.
Vostre ausili sempre crida
lo fill d' Eva desditxat;
puix fereu brollar la vida
que va estroncar lo pecat.

Deu vos salv', María, plena
de la gracia del Senyor;
oh! ¿quín núbol no serena
de vostre esguart la claror?
Per ço, Verge, no té mida
l' amor ab que us hem pagat,
perque á Vos devem la vida
que va estroncar lo pecat.

Al peu de la creu ploraveu
per nosaltres pecadors,
y vostre cor travessaveu,
oh Mare, ab los set dolors.
Mas d' aquella greu ferida
de vostre cor ensanchnat,
va brollar la font de vida
que rentá nostre pecat.

Debades la serp feresta
rodava per tot arreu;
Vos li xafáreu la testa
ab vostre santíssim peu.
May mes, oh serp malehida,
veurèm ton cap axecat;
may mes lo broll de la vida,
may mes, quedará estroncat.

¡Oh dolçura y esperança,
oh santa Mare de Deu,
oh pietat, oh benanança,
mes blanca y pura que neu!
tot á lloarvos convida,
mas no hi ha digne dictat
pera Vos, font de la vida,
que á tot lo mon heu salvat.

Per vos lluhen les estrelles
y 's calma 'l mar tempestuós;
y totes les coses belles
sols eczistexen per Vos.
Per Vos lo matx trau florida;
per Vos creix com or lo blat;
per Vos la llum de la vida
desfá l' ombra del pecat.

Per Vos les flors tenen flayre;
per Vos cantan los aucells,
y per Vos amplenan l' ayre
tants d' odors, tants cántichs bells.
Per Vos la terra aclarida
está, quan lo sol llevat
surt á escampar dolls de vida
per tota l' inmensitat.

Quan la mar se posa inflada,
vos invoca 'l mariner;
vos pregan en la secada
lo pagès y l' jornaler.
Entre la batalla us crida,
oh Verge, 'l pobre soldat;
tots en Vos cercan la vida,
l' intercessió y la pietat.

Los nins, ja en lo breçol, tenen
vostre escapulari al pit,
y un dels primers noms que aprenen
es vostre Nom benehit.
¿Qué son los cants de la dida
sino prechs d' amor sagrat?
¿qué son sino dolls de vida
que beu lo nin encisat?

Quan les diades hermoses
de primavera florexen,
les nines, d' axams de roses
tots vostres altars cobrexen.
La joyosa y l' afligida
per Vos despullan lo prat,
puix les flors cobran mes vida
estant á vostre costat.

Mare á qui tothom adora,
no 'ns aparteu vostre amor;
siaunos intercessora
devant de nostre Senyor.
¡Que sens traves, redimida
l' ánima voli aviat!
L' ánima estima la vida,
mas sols en la eternitat.

TORNADA.

Verge santa benehida,
Mare del qui us ha creat,
l' esperit s' anyora y crida
entre sospirs: «Llibertat!»

PREMIS ESTRAORDINARIS

XII

COPA DE PLATA

OFERTA PER LO CONSISTORI

AL SEGLE

Que rumor
lejos suena
que el silencio
en la serena
negra noche interrumpió?

J. ESPRONCEDA.

Es ell, lo geni ardit de la centuria!
ab son esguart escampa la foscuria,
du 'l braç estés á l' infinit signant;
á sota peu hi porta la tempesta,
la boyrada per vesta,
damunt son front l' estela de Llevant!

No ohiu? ¿no ohiu quantes ramors alçades,
de gemechs y cantars y riallades,
de regnes trontollant en llur albir,
d' esclaus clamant, de pobles que s' imprecan...?
Es que á son pas s' aixecan
fins á besarli 'l front ab llur rugir!

Mireulo altiu, soberch, voltat de glories,
encensantse ab l' udol de les cridories
dels qu' empenyen son carro triomfal;
trotan sos poltros regalant brumera,
los pobles van derrera
entre núvols de polç en temporal!

Oh folla humanitat! mústiga campa
pe 'l vent batuda que tos brins escampa,
mentres un fals amor te va glosant;
¿ahont vas? ¿ahont vas eternament febrosa,
ab la veu fadigosa
com lo panteig d' un monstre agonejant?

Afanys, desigs, ensomnis de bellesa,
fam de gloria y de plers y de grandesa,
ánsia de lluyta entre un duptar etern
mohuente ¡oh segle! com si 't des la vida
la flama malehida
que en la ment de Satan calá l' infern.

Y ab dalé corres, t' avalotas, clamas,
caus y t' aixecas, y lo mon inflamas
com llamp vivent que 'l resseguís irat;
y penedit demá, ab lo foch que llenças,
ab seny d' esclau encensas
ídols qu' enderrocares despiatat.

Cantas la pau, idea redemptora,
y los genis de l' ira delmadora
menas tonant á llur avench pregon;
y al pes demá del carro de la guerra
que fas rodá' en la terra,
s' ouhen cruixir los fonaments del mon.

Vols enllaçar en germandat nissagues
y poblar les afraus y les ubagues
ab que fitan llurs regnes los tirans;
y foll, coronas á tos reys ab roure,
y s' ou alçar lo coure,
y germans s' escometen ab germans.

En ales del sabé 'l passat regiras
per á gosar etats que no assolires
y engalanarte ab llurs mes richs joyells;
y apres com lo mastral te precipitas
per á trencar les fites
que 'l pas nos signan de los pobles vells.

Y la fe exalças de la lley divina,
y s' ovira sa flama purpurina
palpitar de la Esglesia en los casals,
acotxada entre 'ls raigs de la llum pura
que 'n nostres temples sura,
colorida pe 'ls gótichs finestrals;

Per á demá, ab impura riallada,
de ses campes dallarne la brotada,
l' esment de Deu en lo teu cor deixant
com feble fulla que esgroguida resta
despres de la tempesta
en lo cap brot de l' arbre tremolant.

Para ¡oh Segle! ton pas; mira enderrera;
¿qué hi veus? ¿qué hi veus en mîg la polsaguera
que fins á entelá 'l cel has aixecat?
Ruines, tombes regalant miseria...
dictats de la materia
que tombará ab son buf l' eternitat!

L' ergull te dú y vols coronar ta testa
ab raigs del sol, abatre la tempesta,
pamar lo buyt, encloure l' infinit;
y miserable oblida ta follia
que al fons de ton ser nia,
que l' Univers mes gran, un esperit.

Oh humanitat! com host esbarriada
cercas camí per tot y, malhaurada,
lo que ho es del teu be te 'l glaça un vel;
y es l' archángel del mal que esten ses ales
en les etérees sales,
interposantse entre lo mon y 'l cel.

Esmenta, esmenta á Deu! sens Ell la vida
es cárrega feixuga malehida;
encara l' hereva ets del pare Adam...—
Prometheu eternal, vius condemnada,
per tes passions fermada
de l' aspra terra á l' endurit crostam.

Y sinó, ves! regira les entranyes
del mon y posa rases ses montanyes;
es ta presó, guarnéixtela, ¡aixó ray!
jamay podrá lograr ta mesquinesa
que un jorn ab mes llestesa
rode sa via per el ample espay!

Corre, gemega y vola! fes canturies,
desfréssat' ab vestits d' altres centuries,
muda de fasomía á cada instant,
ubriacat al baf de la cridoria,
para 'l Sol de la gloria,
càntat á tu meteix, Segle gegant;

Tu finirás! quan la hora sia dada,
indiferent lo temps d' una xuclada
se t' endurá dè sos abims al fons;
que tu no has de torbar en ta follía
la dictada armonía
d' astres y espays y d' esperits y mons!

— 1874. —

I. Reventós.

XIII

PLOMA DE PLATA

OFERTA PER LA

EXCMA. DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE GERONA

INDEPENDENCIA!

Nostre senher fazia á vos companha
perqu' en ren no-us cal duptar.
Pau Lanfranc.

Enrera, enrera tots; aquesta terra
que fitau ab mirada cobejosa
y clamau com á vostra, recolzantvos
en los ferrenys pesants enginys de guerra,
es lo payral d' independencia pátria,
arca de furs y de recorts y glories!
Guayteu l' oratje matinal com llisca
del pla á la vall y com joliu s' empuja

al cim mes alt de la enasprada serra.
¿No ohiu los cants que voleyant entona?
Es que besa y que canta la amor sua,
la llibertat que en nostre sol ania.
Torneu, torneu al abrigall de França,
reys y senyors y maynaders; penseuhi
en la encontrada de la llar hermosa;
l' amor, la pau y la ventura alegres
vos esperan allí; dins Catalunya
la mort tant sols heu d' esperar trobarhi.

Al vostre pas veureu la gent alçarse
brandant valents en contra vostre 'l ferro,
y en sometent, vos cassarán com feres
ab ull certer, de nit y jorn dalintshi;
que en son tirat esquerp la terra nostra,
en ses fonts y sos rius y fondalades,
en ses montanyes hont la neu arrela,
en ses flayres y fins en la calitxa
que xardorosa de ses gleves brolla,
respira llibertat é independencia.
En fogueres les llars veureu tornarse
per llumenarvos en la nit al bátreus;
y per mostrarvos, badará 's la terra
quan en ses conques s' amagueu; les aygues
escumoses dels rius per' aufegarvos
veureu estendres; parlarán los boschos
per á signar vostre camí en lo fúgere;
y fins los monts irats deslligaránse
dels fonaments que al cor del mon los ferman
per á tancaus lo pas! Aneu, que es somni
la terra conquerir; sa gent altiua,

de sang esquerpa á tot empelt, ni 's dobla
ni acota 'l cap mes que lo llamp la encerte,
ni engendra esclaus per á encensar als Césars!!

Debades tot! Dels Pirineus s' allunyan,
y terra endins ja llurs petjades s' ouhen.
¿Qué fas, oh vent, que l' oriflama franca
ab ta força udolant encar no esqueixas?
Muda la terra, en soletat les viles,
ermes les campes, cap murmuri torba
lo pas del inimich; un cementiri
tot Catalunya apar; les hosts quan passan,
l' esglay al cor y la temó á la pensa,
se miran conturbats..... ¿Qu' es la fumosa
mánega flamejant que al lluny s' enlayra?
Perelada que crema!! Un munt de ruines
la vila s' es tornat! Francesos, totes,
totes les viles, ans que dirse esclaves
sota 'l vostre penó, tornades cendres
en los braços del vent se dirán lliures.
¿Y encara això no 'us venç? ¿vol l' ergull vostre,
mes que sian flagells nostres vilatjes,
caus de la soletat, fosses overtes
que ab llur fator de mort han d' empestarvos,
seguir avant, avant, y ab l' oriflama
les ruines ombrejar y energullirvos
ab lo dictat de vencedors? Miseria,
si á reys y prous aquest guanyar encisa
venint en nom de Deu!! Ay! entorneusen;
lo camí fet desfeu; vostres petjades
ran del camí, la orella en terra, escoltan
en vetlla 'ls catalans: les llars beneytes

ab greu plor han deixat, mas ay! que al íxerne
no han anat á amagarse pahorosos,
sí que han fet com la fera que, acomesa,
camina enrera bramulant ab ira
y s' abrahona á l' impensada, ab fúria
que ha presa reculant! ¡Ay de vosaltres,
si dau un pas en vant! ¿Lo dau? donchs siga
la voluntat de Deu; vostra ceguera
de sa justicia divinal es cástich!!

Cercau Gerona! Si ovirar poguesseu
allá en los caus que sota 'l mar s' amagan,
vostres vaixells perduts, vostra gent morta,
quan prest! quan prest á França tornariau!
mes ¡ay! no la llum veys! ay de vosaltres!
En Marquet y en Mallol á la primera,
despres en Llúria, vostres naus volgudes
han sotmeses valents. ¿Per qué afanyarvos
la veu en escoltar, tota misteri,
del negre abisme que á son fons vos crida?
No vencereu als Geronins; la gloria
tota será per ells; per ells que us tenen
com serp caragolada en llurs muralles
sens que una pedra hagueu pogut somoure.
Lluytarèu com á braus; per conseguirla
les vides no 'us doldrán, mes les forçudes
empentes que heu de dar, com feble oratje
rebrán sos murs que un sol de gloria colra
qu' espuntá ab Carlemany; nets del vostre avi,
no 'us la han de dar fins que la tomba 'us siga!
Beneyt en Folch, l' esdevenir l' hi pague!
Beneyts los geronins y llur nissaga!

La fam, la mort dintre sos murs s' aplegan;
entrauhi donchs ja que lo fat vos porta:
la roca sou que per la timba salta
botent pe 'ls cayres dels penyals que surten;
al fons ja pararèu! l' infern vos plegue!
Los manca vida per lluytar..... Ja es vostra!
Mas ara ve de Deu la ajuda santa;
arrecereuvos que son braç s' aixeca
per á lliurar de jou á Catalunya!

. . . . . .

¿Qué se n' es fet d' aquell estol de França!
¿qué se n' es fet d' aquell poder dels homens?
Deu alçá 'l braç contra ells y just va estendres,
s' ho enmená tot lo xuclador abisme!
Adeu, adeu, caballería franca,
flor de valents que devallau sens esma,
la por al cor y en l' esperit la angúnia,
la mort com la ombra á vostre cor junyida!
Adeu, adeu!! Camí de França portan,
les testes baixes, la mirada incerta,
cercant ab ánsia en l' horisont la pátria
llunyana á llurs desîgs!! ¿Hont es la gloria
que ab la crehuada 's prometian ferne
cabal per llurs hereus? ¿hont l' oriflama
que gentilment als ayres estenian?
Plegades porten llurs banderes; semblan
ab llur aspecte funeral, l' enterro
del poder de la França y de ses glories
camí del fossar patri... Deu los aydi;
perdó tindrán si sense dany hi arrivan!

Endret lo coll de Panissars esperan
irats los catalans, y mentres guaytan
ab famolench esguart, com ells un dia,
los caminals que 'ls han de dur, esmolan
llurs ferros de combat damunt les penyes
per minvar llur neguit, semblants á la águila
que des la cima dels serrats asprosos
les planes ovirant, son bech afina
y les tallantes corves de ses urpes,
espiant la au que aixeque 'l vol.—De sopte
—son ells! son ells!—se sent cridar ab ira
veyent que al lluny la host inimiga avança,
y amanint tots les delmadores eynes,
llurs crits de goig omplen l' espay! «Calleuvos,
y enrera tots» lo rey en Pere esclama;
«no son pas ells, mireulos, son llurs ombres
que fugen de la terra esporuguides
camí de llur fossar enllá de França;
Deulos pas franch, válgals mon cor» y á la hora
los maynaders baixan llur eyna en terra,
y les hosts franques van pujant porugues!

Ja son á frech! Lo rey en Pere esguarda
sa gent ardida, del coratje presa
veyent com entra l' inimich á salvo.....
sols la mirada d' aquell brau l' atura.
Ja han passat tots! ¿Cóm sense cástich n' ixen?
Tornades cendres nostres llars nos deixan,
ermes les campes y empestats los pobles;
per sempre mes esmentarem llur rastre,
per sempre mes esta vinguda, ab ira,
nostres fills contarán; fem que per sempre

nostre esperit d' independencia pátria
recorde França y en sos prous que morian
la espantable revenja catalana.
Via sus, via sus, Santa María,
almogavars á 'n ells, firam sens treva!
Y—com calamarsada que soptosa
l' esplet retrinxa que al pajés somreya—
en lo meteix brancal de llurs contrades,
quan l' esperança á regalàls venia,
cayent sobre ells almogavars ab furia
al toch ferreny de la potent ascona,
malmenats foren; pels torrents corria
brumerosa la sang; sens pará 'ls ferros
escapsavan feyners, entravessantse
ab braços febles que en acció de prega
ans d' aixecarse al cel, nafrats botian
lluny de son cos; y los renills dels poltros,
los crits de goig dels catalans, les queixes
dels que anavan morint, tornantho 'ls echos,
en inmens avalot tot ho aixordavan!

Lo rey en Pere sobre 'l poltro ab ira
corrent d' aci á d' allá dels seus en contra
clamava prepotent: «Pareu, pareuvos,
oh mos soldats fidels; si fam de vides
teniu encara, dins mon cor lo ferro
enjegeu sense por; mes val que mória
per á perdre l' honor; esta revenja
lo mellor brot de nostra gloria escapsa
y 'ns fa de Deu que 'ns dona ajuda indignes!»
Debades tot quan no s' escolt sa prega...
lo braç de Deu cap nat al mon l' atura!

Desfeta queda, anorreada y fosa
la gran crehuada en Panissars; les cimes
s' esfonzavan al pes de tants cadavres:
per tot endret la mort! Al contemplarho
lo rey de França al fi de s' agonía,
los ulls girant al cel cercant ajuda,
«Adeu, adeu, la estrella mia» deya,
y caygué en braços de sos fills cadavre!

1 de Janer de 1874.

I. Reventós.

DISCURS DE GRACIAS

SENYORA:

SENYORS:

¿Y després d' haber assistit á esta solemnitat literaria; després d' haber contemplat d' aprop l' entussiasme ab que han sigut aplaudides les composicions inspirades en los nobilíssims sentiments que constituhexen lo carácter de nostre poble; després de veurer com aquest protegeix y 's complau ab la present festa car en ella mira la manifestació de ses mes enlayrades aspiracions, encara algú irá dihent per tot arreu que l' institució dels Jochs Florals ha entrada ja en l' época de sa decadencia, essent avuy com un arbre corsecat, un arbre sense fruyts ni fulles? ¡Ay! per mes que reque 'l dirho, no manca qui aytal pensa ó, al menys, qui d' aytal manera parla.

Los Jochs Florals qu' ab armes tant diverses y per tants enemichs han estats combatuts, en lo temps de llur renovellament hagueren de lluytar contra 'ls escéptichs; avuy han de lluytar contra 'ls arrepentits. Mes ni la cridoria dels primers fou prou per á impedir lo renaxement de nostra literatura, ni l' eczemplar penitencia dels segons

podrá fer que 'ls verdaders catalans no tinguen per virtut lo pecat de que aquells tant se dolen. Apesar d' uns y d' altres, los Jochs Florals viurán, y ab nou dalé cad' any y ab nova vida, y res los fará ohir les rialles dels escéptichs y 'ls plants dels arrepentits, mentres recorden aquelles paraules de nostre vell Montaner: *endevant, endevant, que haurem victoria.*

Si axis no fos, si 'ls Jochs Florals haguessen de desaparexer perque algú qu' ahir los alabava, avuy publicament ne mal parla, ¡bona obra hagueran feta los qui vencent obstacles de tota mena contribuhiren á la gloriosa restauració de la llengua y de la literatura catalana, y malaguanyats serian los estudis, los afanys, l' entussiasme y la bona fe d' aquesta numerosa joventut qu' aprenent les llissons y seguint los eczemples dels qui tenen contra ella l' honrós privilegi de l' etat y les glorioses y fortes armes del talent y del saber, no s' avergonyeix de parlar y d' escriurer en sa llengua materna, ans al contrari, per ditxa senyalada ho te! Massa qu' ho saben nostres enemichs; massa qu' envejan aquest entussiasme y ardiment de que 'ls catalanistes donen mostra y prou conexen que 'l monument començat en 1859 no necessita ja puntals. Si 'ls qui de bon principi trevallaren en ell llençassen avuy llurs eynes, cent obrers dispostos les recullirian y poch á poquet irian construhintlo, sinó ab la seguretat de ma que donan l' esperiencia y 'ls conexements, ab la fe dels artistes desconeguts qu' axecaren les gótiques catedrals, orgull de la Europa cristiana, sense escriurer llur nom ni en la mes petita pedra.

Per ço que d' aquestes veritats nostres enemichs n' están convensuts, nos bascantan y falsament nos acriminan, afanyantse en fer creurer que les flors dels Jochs son d' aquelles qu' enmatzinen l' ayre tot embalsamantlo ab llur penetrant olor.

«Cal tenirhi conte, diuhen. Los Jochs Florals favorexen una determinada tendencia política, renovan les antipatíes qu' eczistiren entre Castella y Catalunya y fomentan una idea que, posada en práctica, comprometeria, no ja l' esdevenidor de les provincies catalanes, mes lo de tot Espanya.»

¿No es cert, senyors, qu' un tant esbojarrat rahonament faria riurer si en ell no s' hi vegés l' intenció que l' ha dictat? ¡Los Jochs Florals convertits en instrument de la política!; mes ¿de quines rahons vos valeu pera provarho, ni com ho fareu creurer á ningú? ¿No habeu fullejat may les págines de llur historia ó ignoreu que tots quants en ells hi prenen part d' una manera ó altra, están convensuts de que 'ls Jochs Florals no foran res lo dia en que representassen una ideya política? Mostrau donchs quin es lo partit al qual servim y quina la bandera qu' amaguem derrera les barres catalanes.

¡Ah! es necessari dirho francament y clara com cal á bon catalá. Nosaltres no somniem en que nostra pátria torne á ser la Nació Catalana del segle XIII, ni volem que sia la fuetejada Catalunya esclava del segle XVIII; desitjem sí, que tenint aquella en Espanya 'l lloch que li pertoca 's vege de tot hom respectada y conserve ses creencies, ses lleys, ses costums y sa llengua, y á lograr aquest objecte endressem nostre esforç. Heus aqui donchs ahont anem y quins son nostres intents.

Ara be, ¿sabeu perque tots nosaltres aymam los Jochs Florals y contribuhim á sostenirlos, cadascú segons la mida de ses forçes? Perque esta institució es filla dels sentiments qu 'ns dominan; perque l' amor á la terra, 'l respecte á sos recorts, la fe en son esdevenidor aqui sobiranament s' esplayan; perque 'ls Jochs Florals son la cadena d' or que uneix la Catalunya antiga ab la moderna.

No es axó dir que nosaltres creguem esser tot un la li-

teratura pátria y 'ls Jochs Florals. Aquella rumbeja aqui sovint ses millors gales; mes també les lluheix en altres indrets. Avuy per vuy contam ab un teatre catalá y ab periódichs catalans y ab academies catalanes, y certament tots hem contreta l' obligació de regar ab nostra suor aquells camps distints ahont se conrea nostra llengua y ahont nostre pendó s' arbora; empero nengu podrá desconexer que totes aquelles manifestacions del esperit catalá nasqueren dels Jochs Florals; que llurs fundadors foren los capdills de la santa creuhada en que fem nostres armes, y que per ço 'ls catalanistes, al aplegarnos cad' any en consemblant diada com aquesta, sentim quelcom de l' emoció que tot home de cor esperimenta al asseurse en la llar de sa casa payral.

Y qu' aquest sentiment es comú á tot lo poble catalá nos ho prova, no sols lo ressó qu' aquesta festa trova arreu arreu en la terra, mes l' autoritat y l' afecte que l' institució s' ha guanyat. Nos ho proveu vosaltres, poetes y escriptors que 'ns feu ofrena de les mes preuhades mostres de vostre ingeni; vosaltres, representants dels municipis y provincies catalanes qu' enaltiu los Jochs Florals ab vostra protecció, essent dignes successors de aquells honrats prohoms de l' Etat Mitjana qui de la matexa manera defensavan á llur ciutat ab les armes, com encoratjavan y donavan hostatje en ella á les lletres y les arts; y en un mot, tots quants torneu per nostre bon nom y veniu cad' any á participar de nostra gaubança. En representació del Consistori vos ne dono á tots les gracies; y mes que á nengu, á vos, Senyora. Al asseure 'us en aquest seti, 'ns habeu mostrat com brilleja la corona qu' ensemps portan l' hermosura y la virtut.

He dit.

Pere Nanot-Renart.

TAULA

DE LAS COMPOSICIONS QUE HAN ENTRAT EN LO PRESENT CERTAMEN

---

1. Catalunya dins d' Espanya.—*La patria no tindria-rey forastar;—la llibertat dels avis-no fora al cel.* (ALBERT DE QUINTANA).—2. L' honra.—*Y no dirá la venganza—lo que no dijo la afrenta.* (CALDERON DE LA BARCA).—3. Desamor.—*E pur ¡io l' amo!* (ALFIERI).—4. Manso.—*Ciego: ¿es la tierra el centro de las almas?* —5. Cants de mort.—*Héla, héla!* (BRIZ).—6. Desitj.—*Oume.*—7. La festa major.—*No n' hi ha.*—8. Jo.—*May mes deixaré la Patria.*—9. Les ruines del monestir.—*Sunt lachrymæ rerum.*—10. Lo portal de casa.—*Avuy es jorn de festa,—veniu, nenas jolias.* —11. Lo príncep de Viana.—*Mozo digno de mejor suerte y de padre mas manso.* (QUINTANA).—12.Catalunya.—*Ella fila, canta y mira—las guspiras de la llar.* (A. DE QUINTANA).—13. Joan Blanca.—*Mas quiero honra sin hijo—que hijo con mi honor manchado.* (ROMAN. GEN.).—14. Anyorança.—*En llemosí sonà lo meu primer vagit—quan del mugró matern la dolsa llet bebia.*—15. Lo Parlament.—*Feuli via á la justicia,—feuli plaça al dret; no hi val.*—16. La orgía.—*Y en tant les hores del quadrant, l' agulla—tàcita marca.*—17. Ensomni.—18. Barcelona.—*Ne detruisez pas notre*

architecture gothique. Grâce pour les vitraux tricolores. (V. HUGO). —19. La sardana.—20. Lo príncep de Viana.—*Engañó á D. Cárlos su buena, sencilla y mansa condicion.*—21. La presa de Tarragona.—*Dol y gloria.*—22. A la República.—*Si jo fos un Viriat —quantas hassanyas faria,—jo t ho jur, la patria mia,—en pro de la Llibertat!*—23. Lo crit del cel.—*Ay! quant dolç es—lo bes de ma filleta!—ay quant dolç es—de ma filleta 'l bes!*—24. Independencia.—*Que som nets de Llulls y Llúries—no ho havem pas oblidat!* —25. La lligenda cavalleresca.—*¿Com viure lluny de tu?*— 26. A la Verge Maria.—*Vita, dulcedo et spes nostra.*—27. La vida. —*Paper y ploma.*—28. Al caure la fulla.—*Tristesa.*—29. Dolor. —*Lloraré mi muerte ya—y lamentaré mi vida—en tanto que detenida—por mis pecados está.* (S. JUAN DE LA CRUZ).—30. Romanç. —*Una vegada era un rey.*—31. Jorns de pau.—*¿Quan tornarán?*— 32. La núvia.—*!Com venen les coses!*—33. Lo castell de Campamar.—*Si es mort ó viu ningú ho sap.*—34. Lo siti de Tarragona (treball en prosa)—*Deu salvi á la Patria.*—35. Cor de roca y cap de seny—*Ells son...*—36. Hora baxa.—*¡Tot perdut!*—37. Al Sol.—*Para y óyeme ¡oh sol! yo te saludo!.* (ESPRONCEDA).—38. La donzella y la cançó.—*La vida, amor,* (CANÇÓ POPULAR).—39. La primera llágrima.—*Beati qui lugent,* (EVANGELI).—40. Tabach. —*Es fum tot lo del mon.*—41. Les darreries del any.—*Lasciate ogni speranza.*—42. Al plant.—*Solitudo.*—43. Lluny de mi.—*Jo so malalt tenint lo cos tot sa.* (AUSIAS MARCH).—44. A la Verge.— *Mare de Deu.* (A. DE Q.).—45. Cançó d' un esclau.—*¡Toca, toca, salvaterra!* (F. MATHEU).—46. Los estels.—*Rabejantse en la foscuria de la vuydor.* (F. TEMENTÓS).—47. Aubada.—*La paleta de les tintes-ab que Deu tot ho pintá.* (M. AGUILÓ).—48. Lo príncep de Viana.—*Mon procés vá á publicarse.*—49. Panissars.—*¡Sant Jordi! ¡Sancta Maria!*—50. Lo remord.—*No hay plazo que no se cumpla.*—51. Lo cap-vespre.—*L' hora del amor.*—52. Amor, (Himne). —*Pregio non a, non a ragion la vita-sinon per lui etc.* (LEOPARDI). —53. La balada de S. Francesch.—*Beatus vir.*—54. Morta.—*Que haya un cadáver mas que importa al mundo?*—55. Conversa ab l' ánima.—*Ascolta.*—56. Lo poema de St. Magí.—*La festa major de Tarragona es lo dia de St. Magí.*—57. Al auba.—*Amor, l' auba garrida-á ta porteta s' ha vingut á seure...*—58. Lo remord.—*Perdonaunos, Senyor, les nostres culpes.*—59. Non prævalebunt.— *Mentita est iniquitas sibi.*—60. La mala muller.—*Tradició.*— 61. Lo tira-bou.—*Vesten, Anton, que 'l que queda ja 's compon.*

(CANT POPULAR).—62. ¿Na Manela ó na Rosons?—*Y entre las dos el ánimo suspenso-llénase el alma de placer inmenso.* —63. ¿Per qué?—*Del bien perdido al cabo ¿que nos queda-sino pena, dolor y pesadumbre?* (ERCILLA).—64. La veu dels morts.—*Dormiu en pau!* —65. A una mare.—*¡Lassa! si.* (MEDEA).—66. Mal d' amor.—*Sempre.*—67. Lo pobre jayo.—*Los temples son lo soplutx dels pobres.* —68. Agonía.—*Mare meva.*—69. Caliu.—*Ay!*—70. Esglay.—*Vigilate, quia nescitis diem neque horam.* (S. MAT.)—71. Rubor.—*Pour être loyale à sa dame-savez vous ce qu' il en advient?-De joyeux dolent on devient-car point n' est de loyale femme.* (OCTAVIEN DE SAINT GELAIS).—72. Malhaurat.—*Las cosas son del color-del cristal con que se miran.*—73. La rialla del mort.—*Nacer llorando y morir riendo.*—74. ⁂—*Ideal y real.*—75. Sempre ingrata.—*Quid mihi, si fueras teneros læsurus amores-Fœdera per Divos, clam violanda, dabas?* (TIBULLUS).—76. ¿Qui ho diria?—*Verdades que no son verdades.*—77. Ton esguart.—*A ton regard le ciel s' entr' ouvre.* (LAMARTINE). —78. Desesperació. —*Dolce soffrir.*—79. ¿Perque no avant?—*¡Si fos á fer!*—80. Odi y amor.—*Per que en dir la vritat ma boca 's tanca?-Perque t' estimo encar.*—81. Sempre.—*Dulces exuviæ dum fata Deusque sinebant.*—82. Parlar callant.—*Los ojos son las ventanas del alma.*—83. Lo cap de la castellana.—*Venjansa.*—84. Lo millor palau del mon.—85. Garideta. —*El pueblo es un gran poeta.* (TRUEBA).—86. Lo príncep malavirat.—*Sol que 's pon.*—87. La noya robada.—*Ay! que m' anyoro, m' anyoro-sota d' aquest cel de plom.* (V. BALAGUER).—88. En lo desterro.—*Oh bon Deu, á tothora-vos beneheix esta ánimamesquina.*—89. Amor á una pastora.—*La vi tan fermosa-que apenas creyera-que fuese vaquera-de la Finojosa.* (MARQ. DE SANTILLANA).—90. Lo sigle de les llums (sátira).—*Boca que vols, cor que desitjas.*—91. Cant de Salomó.—*Ego dilecto meo et dilectus meus mihi* (*Cantica canticorum, cap. VI ver.* 2).—92. L' ombra del Rey en Jaume.—*¿Quousque tandem?*—93. A la pus bella parla.—*Encar hi ha cors que pregan no mes que en catalá.*—94. Atlant.—*Atlantis, cinctum assiduè cui nubibus atris-piniferum caput et vento pulsatur et imbri.* (VIRG.).—95. Á Puget l' Estatuaire.—*Felicitas publica.* —*Le marbre tremble devant moi.*—96. Dins lou bos. A Teodor Aubanel.—*Spes. La Prouvenço flourirá.*—97. La mare cegueta.—*Caritat enviada del cel, cap com tu.* (A. DE BOFARULL).—98. La mort d' en Jaume.—*Com ell cap mes.*—99. La patria catalana.—*No estima á sa nació qui no estima á sa provincia.*—100. Lo ver! lo bell!

lo bó!—*A na Maria L.*—101. La orfaneta de mare.—*Jo vinch ab la fe del cor-à dar un cor per divisa.*—102. Igualtat.—*La dolenta ni may que torni.*—103. El setgle XIX.—*Ja s' acaba.*—104. ¡Ay claustre!—*In Jacob inhabita... et in electis meis mitte radices.*—105.—La vida del camp.—*Que descansada vida.*—106. La mort de S. Pau.—*Ego enim jam delibor et tempus resolutionis meæ instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi.....* (Epist. 2.ª ad Tim. cap. VI).—107. La darniero pensado. En memori de moun ami Maurel.—*Dulcis amor patriæ.*—108. S. Bernat d' Alcira.—*Llegenda relligiosa.*—109. A la Muso.—*Amors me fai chantar et esbaudir.* (MIRAVALS, ms. Lavallière, pièce 730, f. 87).—110. Tal farás tal trovarás.—*Es veu forsosa.*—111. Desitx.—*Un no rompido sueño,-un dia puro, alegre, libre quiero.* (FRAY L. DE LEON). —112. Lo temple.—*Mi casa casa de oracion será llamada de todas las gentes.*—113. La meua amor.—*Camí del cel.*—114. Lo nostre poema.—*Agere.*—115. Barcelona y son rey.—*Qui mor per la patria no mor may.* (ANTONI DE BOFARULL).—116. A...—*Avuy que es lo teu sant jo cantaré.*—117. Epístola.—*A...*—118. Nadal.—*Hossanna.*—119. La mort de la chatouno de Tavan, Mireieto. Á Tavan.—*La mort a des rigueurs à nulle autre pareilles-on a beau la prier-la cruelle qu' elle est se bouche les oreilles-et nous laisse crier.* —120. L' ángel del amor.—*Cada cosa te son temps.*—121. Armonías del Univers.—*¿Quis Deus magnus sicut Deus noster? Tu es Deus qui facis mirabilia solus.* (*David, Salm. LXXVI, vers.* 14 *y* 15).—122. La vera sabiduría.—*Hoc unum necessarium.*—123. La festa dels Jochs Florals.—*Les minyones de setze anys-ja son noyes casadores.*—124. La mal maridada.—125. La tomba del cor. —*Ay amor, à quants n' enterras!*—126. Soletat.—*Lejos de mi placeres de la tierra.* (ZORRILLA).—127. Cosas de Barcelona.—*Mes val una barretina-que un barret de tercers pis-mes m' aymo una mantellina-que en lo cap casco postis.*—128. Patria.—*Facit indignatio versus.*—129. Exaltació de la fe.—*Sens fe ningú pot salvarse.*—130. Lo lliri blanch.—*Madrigal.*—131. Sta. Eularia.—*Digna sou de Barcelona-gran patrona-hont vostra llahor se canta-Eularia verge molt santa.*—132. Terme sagrat.—*Maneat in sæculum.*—133. La conquesta de Barcelona.—*Llegenda del temps vell.*—134. Lo testament del manyá.—*Que es la mayor maldicion-que pueden darte los hombres.*—135. Lo cavaller sens tatxa.—*Honra donan ab sos llabis-los cavallers y ben nats-qui escup en la honra dels altres-escup sa propia maldat.*—136. Al Senyor Deu de los exércits.—

Sanctus, sanctus, sanctus.—137. La maca del carrer.—*Paciencia.* —138. Ays del cor.—*Jo so ben cert que vos ne sou ben certa-de mon voler del qual me so callat.* (Ausias March).—139. Les dues tortores.—*Lo esparver no 'ls haurá pas-ni 'l fibbló de greu oratge.*— 140. Oda á Deu.—*Unus est trinus et trinus est unus.* (St. Agustí). —141. Vanitas vanitatum.—*Omnia vanitas.*—142. Plant.—*Isqui á la mar del mon ab totes veles-remant lo braç, sens fre, cluchats los uyls, etc.*—143. Ma esperansa.—*Amor.*—144. L' amor meva. —145. Armen-Roda.—*Recorts.*—146. La flor del cel.—*Balada.* —147. Epístola.—*A ciutat que hi estiga qui hi es nat.*—148. Partida.—*Sus! via sus! á Mallorca!-Mort als alarbs!*—149. Santueri. —*Al trovador que canta-enniuha en tes muralles.*—150. La floreta del bosch.—*Benehit qui l' ha creada.*—151. Gotx en llahor de la Mare de Deu.—152. Quadros de historia catalana. (Segle xviii). —*E veritat sia dita com sen deu á historia, quen ha desser verge, e molt pura, e molt neta dinfeeltat e de mentida.* (Boades).—153. Lo combat de Cadaques.—*Fué esta victoria una de las mas notables que hubo por mar en aquellos tiempos.* (1285). (Zurita).—154. Fantasia. —*Amor.*—155. Epístola.—*Si vales bene est, ego quidem valeo.* (Ciceron).—156. Anyoransa.—157. Eularia.—*Desijant martyri pendre etc.* (*Cobles de Sta. Eularia*).—158. A la Patria.—*L' amor de Deu, la llar de la familia,-les glories de la patria y de sa llengua -exalçarán los fills de Catalunya-com bons germans dels altres fills d' Espanya.* (M. V. Amer).—159. Poblet.—*Aqui la patria fou.*— 160. Independencia.—*Nostre senyer fazia á vos companha-perque en ren no-us cal duptar.* (Pau Lanfranc).—161. Madrigal. A C... —*Eros.*—162. Lo primer aniversari.—*Tu cruda ausencia mi dolor apura-y el no haberla ¡ay! de mi! jamás pensado-dobla al misero pecho la amargura.*—163. A...—*Jo vull amor perque mon cor vol viuren!* (F. P. Briz)—164. Sant Francesch s' hi moria.—*Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* (*Cant. cap. II v. 5*). —165. Amor.—*Si lo sol de mon amor-no tingues posta-jo hauria ben començat-aqui la gloria.*—166. Jehovah.—*Venite adore mus et procidamus ante Deum.* (*Psal.* 94).—167. Lo boig y 'l mendicant. —*Nos cognoscimus Deum ex operibus suis.*—168. Lo fosser.—*Deu no ho vullga.*—169. Lo cor me fa mal.—*Qui no nes trist de mos dictats non cur.*—170. La patria catalana.—*No hi ha millor que mantellina blanca-no hi ha millor que barretina roja.*—171. Plant.—.. *Dite, dite-chi la ridusse à tale.* (Leopardi).—172. Catalunya.— *Sancera 's trova aqui.* (Adolf Blanch).—173. A la claror de la llu-

na.—*Mi mente se derrama.*—174. Naixement de Jesus.—175. ¡Visca Aragó!.—*Et fleverunt eum omnis populus etc.* (MACHABEOS).—176. Neguit de rey.—*Aixó no es viure.*—177. Somnis d' infant.—*Terrebis me per somnia etc.* (JOB. VII-14).—178. A Tarragona.—*Tarraco, quanta fuit ipsa ruina docet.*—179. Llágrimas.—*Qui es qui essent catalá no aspira á gloria?*—180. Lo sagrament d' en Jofre.—*No sen gaudirá.*—181. Lo rector de Santa Pau.—*¡Deu ho vol!*—182. L' hostal de la Gleura.—*No hi ha lliri sense flor etc.*—183. A un jove. Epístola satírica moral.—*Denme una leccion siquiera etc.*—184. A la vista d' unas runas.—*Cantar la memoria de la patria es dols etc.*—185. Los trenta d' en Gotti.—*Ja haviam perdut-cent valents companys.* (MISTRAL).—186. Lo castell esfondrat.—*Miracle.*—187. La batussa.—*Al peu de las murallas-dexaren son plomall.*—188. Tristos recorts.—*Tot passa.*—189. La rosa blanca.—*Una floreta.*—190. Joan Blanca.—*A bans es l' honra que tot.*—191. A la lluna.—*Pobre esperanza mia.*—192. Al segle.—*Que rumor-lejos suena-que el silencio etc.*—193. Batalla e derrota del turchs en lo mont Tauro.—*Desperta ferro.*—194. Egloga.—*Cancion si tanto de primor tuvieras-como tienes de amor etc.* (BALBUENA).—195. La cançó de Pascua.—*Cada llágrima una perla etc.*—196. Lletrilla.—*D' est modo sovint parlava etc.*—197. Un qüento del avi.—*Pobreta.*—198. La casa del Canigó.—*Be prou que 'n se de corrandes etc.*—199. A Maria.—*Tal es el nombre y la muger que adoro, etc.*—200. Les dues ánimes.—*Ecce sponsus venit.*—201. Catalina Sandoval.—*L' espós vull de sanch real, etc.*—202. Los aucells missatgers.—*Rondalla.*—203. La enamorada.—*Jo 'm moro de neguit.*—204. A ma patria.—*En tiempos desventurados-el poeta es un profeta-de dolores.* (V. BARRANTES).—205. Eu Sellé.—*A n' eus meus amichs qu'eu dia de San Jaume avespre, etc.*—206. Lo Nunci.—*Dihuen si...*—207. Flor de lliri.—*Oh amor.*—208. La cançó de la velluria.—*Es la patria del meu cor.*—209. L' apóstol.—*Per amor de Deu.*—210. A una morta.—*Y mi mal es tan entero-que muero porque no muero.*—211. Salve Regina.—*Sempre os he adorat, etc.*—212. Caramellas.—*Surt, bella nineta, etc.*—213. Cançó de gesta.—*Dieus si 'l play, me-don lezer.*—214. La pregaria.—*Orate.*—215. Jorn de gloria.—*Octubre de* 1282.—216. Anyorança.—*Jo anyoro la meua mare, etc.*—217. L' enamorada.—*Violeta.*—218. La agonia del Rey Ferrant.—*A b sang de las mevas venas-lo pactat esborraria.*—219. A Roma.—*Spes.*—220. Perdó.—*Deu.*—221. Lo valent de San Celoni.—*Investigacions históriques.*—

222. Epístola á en....—123. Pobre nina.—*Perdó.*—224. Epístola.—*A mon amich J. S. B.*—225. La Tempesta.—*Resa, resa filla meva.*—226. Lo cant d' una montanya.—227. Benedicció de Deu.—*Benedicite omnia opera.* (DAVID).—228. Las campanas.—*Plausi á Deu que quant la terra, etc.*—229. El cor de Jesus.—*O fons amoris inclyte, etc.* (S. BERNAT).—230. Les estrelles.—*Estrelles,-poesía del cel.* (BYRON).—231. Lo siti de Girona en 1285.—*Felipe el atrevido apretaba cada dia mas el sitio de la ciudad que se mantenia firme.* (BALAGUER).—232. St. Magí.—*Visca etc.*—233. La llegenda de Tarragona.—*Si ois contar de un náufrago la historia.* (CAMPRODON).—234. La mortalla del rey Felip.—*Qui la volrá costarli ha.*—235. Gerona al any 1282.—*Gran com sempre.*—236. Lo siti de Girona (1285).—*Que l' Empurdà senyorejes...*—237. En Guillem de Montull.—*Vot de cavaller.*

Lo que 's pública per acort espres del Consitori.

JOAN SARDÁ, *Secretari.*

TAULA

DEL PRESENT LLIBRE

Consistori de MDCCCLXXIV. . . . . PLANA 5
Ex-Mantenedors. . . . . » 6
Mestres en Gay Saber. . . . . » 10
Autors premiats. . . . . » 11
Adjunts honoraris. . . . . » 16
» protectors. . . . . » 16
» numeraris. . . . . » 17
» supernumeraris. . . . . » 20
» forans. . . . . » 21
Acta de la festa. . . . . » 25
I Discurs del Sr. President EXCM. SR. D. ALBERT DE QUINTANA.. . . . . » 31
II Memoria del Sr. Secretari D. JOAN SARDÁ Y LLORET. . . . . » 41
III Lo combat de Cadaqués (de D. FRANCESCH UBACH Y VINYETA). . . . . » 53
IV A una morta (de D. FRANCESCH MATHEU Y FORNELLS). . . . . » 63
V La mala muller (de D. FELIP PIROZZINI Y MARTÍ.) » 75
Eu Sellé.. . . . . » 79
VI ¡Visca Aragó! (de D. RAMON PICÓ Y CAMPAMAR.) » 85
VII Partida (de C. D. M.) . . . . . » 99
VIII Cançó de gesta (de D. MATHEU OBRADOR Y BENNASAR.). . . . . » 105
IX Sant Francesch s' hi moria (de Mossen JASCINTO VERDAGUER, *Pbre.*). . . . . » 113
X La primera llágrima (de D. MIQUEL COSTA Y LLOBERA.) . . . . . » 119
XI Esglay (de ANICET DE PAGÉS DE PUIG.). . . . . » 125
Goigs en llahor de la Mare de Deu.. . . . . » 129
XII Al Segle (de D. ISIDRO REVENTOS.) . . . . . » 135
XIII Independencia (D. ISIDRO REVENTOS.) . . . . . » 141
XIV Discurs de gracias (de D. PERE NANOT-RENART.) . » 151